

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

ÁRADI SZÁLLÁS:
4-hetes postás szerkesztés 20 fill.
minden következőnél 10 fillér.

Postaköltség 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és csanádi egyetemi
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 101.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 101.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, december 10.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezéreltek: Könnyelmű lépés.
Interpellációk napja.
Képviselő választások.
Politika a közgyűlésen.
A balkáni bonyodalom.
A győri tanítóképző botránya a Házban.
Barabás Béla a közigazgatási bizottság tagja.
Pesti tréfák.
Matonacsapatok az aradi állomáson.
A kilenczeres főtáboros tetteinek nyomozása.
Magyar munkások lázadása Amerikában.
345 millió beruházásokra.
Térce: Hajsza a rablók után. Írta: Bedő Árpád dr.

Könnyelmű lépés.

Arad, december 9.

A szociáldemokrata párt kijátszotta az utolsó kártyáját. Az egyetlent, melyet döntő elhatározásokra tartogatott. A választói jog ellen a tömegsztrájkot proklamálta és ezzel a vasárnapi kongresszus határhöz juttatta a szociálista mozgalmakat.

Az az éles, kiméletlen hang, melylyel a választói jog reform-tervét támadta a szociálista párt, ezen a ponton azután csatakiáltássá mélyült. Megfogytakozott harci erejében, hiányos vértézzel vág neki ennek a kockázatos utnak. Megőrli a polgári társadalom szimpátiáit. Kihívja maga ellen mindazoknak az ellenszenvét, kik a békés, megfontoltan való előrehaladást akarják. És ha kudarccal végződnek a vállalkozása, eljátsza a párt minden számbavehetőségét, minden komoly súlyát. Értjük a szociálisták háborgását. A vá-

lasztói reform abban a formájában, ahogyan a parlament elé került, nem mindenben vetett számot a szociálisták követeléseivel. Első szempontnak a magyarság szupremáciáját vette. És a szociáldemokrata párt — erre a nemzetközisége vitte rá — eléje helyezte ennek a szempontnak a maga érdekeit. Innen indult ki a harc és a tudatos, még valamelyes eredményt is ígérő agitációt ezzel a határozattal azután lezárta a párt.

Ne szépitgessük a dolgot: a szociálista pártot a hirtelen, gyors tempójú előrehaladás erősen kimerítette. A sok sztrájk anyagilag viselte meg és a sok kudarc megingatta azt a hitet, mellyel a közkatónak, ha kellett, hát rendőrtákon át mentek a vezérek után. És így megfogva, meglazultan belékezd a párt egy olyan mérkőzésbe, melynek maguk a józanabb, tisztább látású szociálisták is ellene mondanak. Egyik vezéremberük a passzivitást akarta, a párt legtudatosabb része: a nyomdászszervezet is a mellett foglalt állást, hogy ne erőszakolják ilyen válságok elé a pártot. Az anyagi megerősödést, a szervezetek fejlődését kell munkálni, az egységet még szorosabbra kell fűzni és ha mindez megvan, akkor felveheti a párt a polgári társadalom ellen ezt az utolsó csatát. Addig azonban nem.

A kongresszus másként határozott. Gyűlölettel, nekikeseredetten ráirányította a párt utolsó lövegét a választói reformra. A terrort proklamálja. Végig menő harcot hirdet és meg akarja vivni azt, ha mindjárt belé is pusztul. Veszedelemes, könny-

nyelmű vállalkozás: a tömegsztrájkot máshol, szakszervezetileg fejlettebb országokban is letörték. És lefogják törni mindenhol ott, ahol az állami renddel kerül szembe a szociálista tábor.

Egyéb eredményt nálunk nem ígér ez a harcra való készülődés. A választói jog reformján nem fog változtatni; a preszió, az erőszak aligha lesz alkalmas eszköz ahoz, hogy a törvényhozás kitérjen az összetűzés elől s minden pozitív — már a szociálista párt szempontjából pozitív — eredmény helyett keserves konzekvenciákat fog hozni a tömegsztrájk. Proletáryomort és egy nagy, fájdalmas kiábrándulást: mert ezt proklamálta a határozat. Betűről-betűre ezt.

Kedvezőtlenek a külpolitikai viszonyok, bent is sokfelé ágál a széjjelhuzás. Megtudjuk hát érteni, ha az állami rend nem bujtatja majd glaszé-keztübe az ökleit. A szociálisták tudhatják ezt; az utolsó nagyobb sztrájk megtaníthatta őket rá. Gazdasági depresszióval jár ez a mozgalom és ezt legközelebből a munkás fogja érezni; hisz egyéb tőkéje aligha van annál a pénznél, amit már pártadoba fizetett el. A szervezete meglazult, erejét egyéb korai vállalkozások kimerítették és most azt a csatát akarja megvívni, amit erősebb, egységesebb és szervezettebb proletárság máshol sem tudott győzelemre segíteni.

Szemlélve mindezt, lehetetlen a gondos, aggódó apára nem gondolnunk. Arra az apára, aki a kiskeru fiát egy ledér,

Hajsza a rablók után.

Írta: Bedő Árpád dr.

Valahányszor az újságok valami rejtelmezebb bűnesetet hoznak, mindenkinek van egy mentő gondolata. Mindenki tudja, hogy ki lehetett a tettes.

Igy volt ez a vinga battonya-kisszentmiklósi gyilkosságoknál is. Nem beszélhettem senkivel, aki ne tudta volna, hogy kik követhették el azt a sok rettenetes bűnt. Sokan még bosszankodnak is, hogy nem fogják el a rablókat. Persze, hogy kit, azzal adós maradnak.

A rendőrségnek és egyáltalán a szakavatott nyomozóknak az első pillanatra tudniuk kell, hogy ki volt a tettes. Nem a nevét a gyilkosnak, hiszen az lehetetlen volna, hanem, hogy milyen „fajtából” való... És az első nyom. Lakos ember a levegőbe bámulna és legfennebb káromkodna, ha éjjel álmából felköltenék helyszíni szemlét tartani valami nagyobb lopásnál, rablásnál, vagy gyilkosság-nál. De az első nyomot meg nem találja. Pedig ez a fő. Tudni mindjárt, hogy milyen kés működött. Késő vagy kitanult? A rovtattak osztályából való e, vagy még „uj”. Lokális e,

vagy internacionális? Vidéki-e, vagy városi? Vagy éppen fővárosi?

Ezeket tudni a helyszínen látottakból: és az első nyom. Enélkül minden csak kontárkodás, sőtétben való tapogatózás, amolyan véletlen dolog.

Mészük csak a vinga battonya-kisszentmiklósi eseteket.

Igazi egyfajta, nagystílű gazemberek követhették el ezen gyilkosságokat, hogy így tudtak szerszarkodni, három családot egészen kiirtani, minden saj nélkül. Sőt, hogy ugy végtek mindenütt, hogy idejük is maradjon a menekülésre, hogy hamar észre ne vegyék a rettenetes dolgokat. Csak raffinált, nagystílű gazemberek tehettek, eszelhettek ki ilyent.

Minden második ember ezt gondolta. Holott Green Mándor hiszem, hogy már az első pillanatban tisztában volt azzal, hogy éppen ellenkezően áll a dolog. A gyilkosok csak kapabetyárok lehettek. Erről győzte meg ő: a Kisszentmiklóson megtartott helyszíni szemle. És volt az első nyom. És csak így jöhetiek a Gecsei nyomára.

A vinga—battonya—kisszentmiklósi rablógyilkosságoknál fölötte megnehezítette a nyomozást az, hogy a tettesek a rablók azon buta fajtájából valók voltak, akik orgazda nélkül „dolgoztak”. Falura mentek rabolni, gyilkolni, de egy lovat vagy ökröt nem tudtak volna értékesíteni. Az a kis holmi, amit itt is ott is elvittek, nagyon kevés volt arra, hogy nyomra vessen. Sőt közelékvővé tette a feltevést, hogy nem is pénzágyó, hanem csak valamely boszu műve dolgozott. Pedig az egészen más, ha boszutevőket, vagy pénzágyó rablókat kell keresni. Boszutevőknél különösen falun, hamar rálehet terelni az alapos gyanút valahová, hiszen ott mindenki ismeri egymás baját, ellenségét még a nagypapák idejéből is. Pénzágyó rablók ellenben inkább csak a városokból kerülnek ki, ahol azokat a sok mindenféle forté és bűnösés termeli.

Ha boszuállók voltak a gyilkosok, akkor azokat azon a helyeken kell keresni, ahol a gyilkosságot elkövették: Vingán, Battonyán, Kisszentmiklóson, illetőleg ott, ahol a sejtett boszuállók laknak vagy tartózkodni szoktak. Ha ellenben a boszuállás esete ki van zárva,

könnyelmű leánytól félti. Es, hogy a fia el ne vehesse feleségül azt a pénzéhes, szőke bestiát, hát maga veszi el. S ez a gondosság a vagyonába is kerül.

Interpellációk napja.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Budapest, december 9.

A jövő évi költségvetés gyors elintézése után a képviselőház mai ülésén az az szórakozott, hogy kavardást csináltak a császárbülső alkalmából felmerült győri incidensből.

Az igaz, hogy ezt is a folyosón intézték el, s így az ülésteremben alig néhány képviselő hallgatta Maniu beszédét, aki a balázsfalli emlék ellen elkövetett merénylet miatt felelősségre vonta az igazságügyminisztert.

A Ház mai üléséről a következőket jelenti tudósítónk:

Jesth Gyula elnök tíz óra után nyitotta meg az ülést. Kormány részéről jelen voltak: Wekerle Sándor, Apponyi Albert gróf, Günther Antal, Jekelfalussy Lajos miniszterek, Kossuth Ferenc képviselőtársaság Saterényi József államtitkár.

Elnöki előterjesztések és irományok bemutatása után felolvasták az interpellációs könyvet, melybe Eltner Zsigmond jegyzett be interpellációt a győri tanítóképző intézet kizárásáról, kiket a császárbülső alkalmával tartott ünnepi misén való meg nem jelenésük miatt zártak ki az intézetből. Maniu Gyula a balázsfalli román emlék eltávolítása ügyében.

Következett a napirend szerint az ipari tulajdon védelmére alakult nemzetközi Unióba való belépésről szóló javaslat tárgyalása, melyet Brázy Zoltán előadó ismerteti és elfogadásra ajánl.

Az iparban alkalmazott nők éjjeli munkájának tilalma iránt Bernben kötött nemzetközi egyezmény beiktatásáról szóló javaslatot Szatmári Mór, a honvédség részére megrendelt ismétlőpuskák beszerzéséből felmerült költségek fedezéséről szóló javaslatot Semsey László gróf, az állami számvitelről szóló törvény módosításáról szóló javaslatot Hencsa Károly, a pestis és kolera ellen való védekezés tárgyában kötött nemzetközi egyezmény beiktatásáról szóló javaslatot Horváth József a Merges pusztának Csongrádmegyébe történő átkezelése tárgyá-

akkor a pénzügyi rablók csak itt lehetnek nálunk Aradon vagy más városban, mert hiszen faluhelyeken nem lehet félrehúzódnia bujkálni. Ott mindenki tudják, hogy hol jár.

Mikor Vingán az első gyilkosságot elkövetették, még lehetett arra gondolni, hogy valami kegyetlen bosszú áldozata a szerencsétlenek. De már amikor a battonyal rablógyilkosságot is ugyanazon módon csakhamar véghezvitték, sőt ráadásul még a klasszikus módokat is elkövetették ugyanolyan módon, akkor már mindenki tisztában lehetett avval, hogy itt valamely bosszúállásról szó sem lehet. Pénzügyből elkövetett rablásról lehetett tehát csak szó. Bűnöslogva a tetteseket nem annyira a falvakban, hanem itt kellett keresni a városban. Minthogy itt is voltak.

Nos, amikor nekem támpontom van arra, hogy a gyilkosok itt lehetnek az én városomban, akkor én itt „felhajtom” az összes rovtartókat, lakásokat s aki nem tud kellő álibit (hol volt akkor) igazolni, arra rámegegyek a házkutatással, még akkor is, ha a törvényt egy kicsit meg is sértem alakilag. Es Gecsel alighanem élve került volna huzokra.

ban szólt belügyminiszteri jelentést szintén Horváth József felszólalása után elfogadták.

Elnök az ülést tíz percre felfüggeszti.

Szünet után

Szatmári Mór a munkásügyi bizottság nevében tett jelentést.

Elnök: Megállapítja a legközelebbi ülés napirendjét. Az ülés holnap, csütörtökön déli előtt tízenegy órakor lesz s azon mentelmi ügyeket tárgyalnak.

Ezután áttértek az interpellációkra. Maniu Gyula a balázsfalli emlék eltávolítása dolgában interpellálta meg a belügyminisztert. Az ügyben megindított vizsgálat eredményre nem vezetett, amit pártos eljárásnak mond. Ismerteti az ügynek a különböző fázisokban való sorát. Ez a román népben a magyar jogrend iránt való bizalmat egészen megdőnt. A balázsfalli esetet a hatóságok lanyhaságának tudja be, mely felbátorítja a merénylőket, de következménye annak az igazgatásnak is, melyet büntetlenül követnek el a románok ellen. (Zaj és derűtlenség). Kivált a magyar sajtó isgat a románok ellen. (Nagy zaj). Felhoz erre egy példát, az *Ujpesti értesítő* cikket, mely szerint pénteken hangon szólt a románokról. Jutott e észbe az ügynek, hogy a lap ellen eljárjon? Ő nem kívánja a cikk írójának büntetését, mert lelki szűkösségre, ferdélelki állapotra elég büntetés számára. De ezekben a dolgokban a jogrend teljes műltetését látja. Interpellál a királyfalvi s a balázsfalli román emlékek elpusztítása miatt.

Günther Antal: Nehéz higgadtságot megőriznie Maniu beszédével szemben. Vádjal teljesen alaptalanok. Az igazságügyi kormány pártatlanul intézi a büntetési pereket.

Ivánka Milán: Mikor volt magyarnak pere nemzetiségi isgatás miatt? (Zaj.)

Günther Antal: A román lakok által olyan tömegesen követtetnek el isgatások, hogy nem is lehet valamennyiük ellen eljárni. Nem igaz Maniunak az az állítása, hogy a vizsgálat dolgában semmi sem történt.

Maniu Gyula: Vasárnapig!

Günther Antal: Aki idehez bíról ítéltséket, hogy a képviselőház azokat felülbírálta, annak nincs a jogrend iránt érzéke. (Helyeslés.)

Hédervári Lehel: Ez így van minden vonalon. A Koczurek ügy!

Maniu Gyula: Neki is higgadtságra van szüksége, hogy a miniszter válaszára nyugodtan válaszolhasson.

Ugron Gábor: Próbálja meg és ne legyen higgadt!

Ivánka Milán: Mi nem hadonászunk az ökleinkkel, mint önök!

Ugron Gábor: Akinak feje nincs, van ökle!

Ivánka Milán: Akkor itt igen sok az ökle!

Maniu Gyula: Különböző újságikkal bizonyítja, hogy a bíróságok nem pártatlanok.

Günther Antal: A dolgokból azt látja, hogy Maniu dupla mértékkel mér s ő nem keresi az igazságot.

Maniu Gyula: Még egyszer kijelenti, hogy a legilegitimebben jár el az ügyben. Nem vesi tudomásul a választ.

A Ház a választ tudomásul vette.

Ezután Eltner Zsigmond interpellált a győri tanítóképző intézet botrány ügyében. Az ügyel lapunk más helyén foglalkozunk.

A képviselőház ülése. Budapestről jelentik: A képviselőház holnap mentelmi ügyeket fog tárgyalni s ugyancsak holnap teljesül a pénzügyi bizottság a Ház elé az appropriációról szóló jelentését. Pénteken valószínűleg nem lesz ülés, szombaton pedig megkezdik az appropriáció tárgyalását.

Andrássy és az angol miniszterelnök. Budapestről táviratozzák: A nyáron több fővárosi napilap megírta, hogy Andrássy Gyula gróf belügyminiszter a képviselőház folyosóján egy alkalommal azt mondotta, hogy ő beszélt *A. Quith* lord angol miniszterelnökkel, aki így nyilatkozott előtte: „A többes szavazati jog az egyetlen választól rendszer, mely a civilizáció követelményének megfelel.”

A „Népszava” mai számában az angol miniszterelnöknek *Keir Hardie* angol munkáspárti képviselőhöz intézett levelét közli, amelyben a miniszterelnök kijelenti, hogy ő sohasem mondatja Andrássy Gyula gróf magyar belügyminiszter, vagy bárki más előtt a plurális választójogról azt, amit Andrássy az ő szájába ad. A *Bud. Tud.* illetékes helyről szerzett értesülés alapján most az ügyre vonatkozólag kijelenti, hogy a belügyminiszter sohasem mondatja az angol miniszterelnökről a neki tulajdonított kijelentéseket.

Képviselő választások.

Nadányi Károly a bihari, Duchon Ödön a szigetvári kerület képviselője.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 9.

Ma két kerület országgyűlési képviselőjét választották meg. Mindkét helyen, Biharban és Szigetváron három jelölt érdekében folyt az erős küzdelem és mindkét kerületet a függetlenségi párt megtartotta. Biharban Komjáthy Béla is versenyzett mandátumért, de ellenfele, Duchon Ödön abszolút többséggel győzött.

Az alkotmányos küzdelemről a következőket jelentik tudósítónk:

A bihari választásról nagyváradi tudósítók ezeket jelentik:

Biharban ma délelőtt kezdődött meg a választás az óvodában levő választási helyiségben. Három jelölt állott egymással szemben: Nadányi Károly függetlenségi, Rigó Lóránt balpárti és Tarján Mihály dr. újjászervezett szocialista. Budapestről több képviselő ment le a kerületbe, hogy a jelölteket a választásnál támogassa. Nadányit *Halász* Lajos függetlenségi, Tarján dr.-t pedig *Vlad* Aurél kísérte. Tíz órakor a szavazatok állása a következő volt:

Nadányi	160
Rigó	8
Tarján	9

Legelőször egy magyar község szavazott le, természetesen legnagyobb rész a függetlenségi jelöltre. Később román községek kerültek sorra, amelyek *Vlad* Aurél befolyása folytán Tarjánt támogatták.

Déli 12 órakor a szavazatok aránya a következő:

Nadányi	360
Tarján	53

Rigó Lóránt visszalépett.

Tarján táviratozott Andrássy Gyula gróf belügyminiszternek, hogy a hatósági személyek terrorizálják a választókat. Andrássy táviratban utasította az alispánt a panasz megvizsgálására.

Dé után 3 órakor kitűzték a zárórát. A választás eredménye ez lett:

Nadányi kapott	859 szavazatot,
Tarján	474-et.

A bihari kerület mandátumát tehát Nadányi 385 szót többséggel nyerte el.

A szigetvári választás reggel kilenc órakor kezdődött. Három jelölt küzdött a mandátumért: Duchon Ödön függetlenségi párti, Biró József 48-as parasztpárti és Komjáthy Béla balpárti programmal. 12 órakor a szavazatok állása ez volt:

Biró József	246
Duchon Ödön	231
Komjáthy Béla	188

Délután négy órakor:

Duchon Odön	906
Biró József	646
Komjáthy Béla	381

Hat óra után tüzte ki az elnök a záró órát a este hét órakor kirdette ki az eredményt, e szerint

Duchon Odön	1032
Biró József	659
Komjáthy Béla	381

szavazatot kapott s így Duchont 42 abszolút szótöbbséggel képviselővé választották.

Politika a közgyűlésen.

Vita a kormány üdvözlése körül.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 9

Váratlan vitát provokált ma a városi közgyűlésen egyik törvényhatósági bizottsági tagnak politikai természetű indítványa. Zima Tibor volt az indítványt tevő, aki beszéddel is megindokolta azt az írásban beadott indítványát, hogy üdvözölje a közgyűlés a kormányt Andrássy Gyula gróf választójogi javaslatának benyújtása alkalmából. Az indítványhoz többen szoltak hozzá és végül is Faragó Rezső ellenindítványával szemben nagy többséggel elfogadták.

A vitáról részletes tudósításunk itt következik:

Kádas Kálmán főjegyző olvasa fel Zima Tibor törvényhatósági bizottsági tag indítványát és egyuttal bejelentette, hogy Lukácsy Lajos törvényhatósági bizottsági tag is adott be utólagosan egy indítványt, amely Andrássy Gyula grófnak és Hadik János gróf államtitkárnak üdvözlését kéri.

(Müller Károly beszéde.)

Müller Károly, Arad város országgyűlési képviselője, törvényhatósági bizottsági tag szólott először Zima indítványához. Ez — ugymond — minden üdvözléshoz, mely a jelenlegi kormánynak szól, készséggel hozzájárulok, de mint Arad város országgyűlési képviselője, akinek Arad közönsége az általános, egyenlő, titkos szavazati jog programja alapján adott mandátumot, tartozom azzal a kijelentéssel, hogy valaminek programom más részén sem változtattam egy hajszálért sem, úgy az általános, titkos, egyenlő választói jognak ma is ép oly híve vagyok, mint azelőtt voltam. De bár nem vagyok barátja a pluralis választójognak, nem szándékozom itt az ellen szót emelni, mert meg vagyok győződve, hogy a tekintetes törvényhatósági bizottság tudni fogja mit tegyen ebben a kérdésben. Eppen ezért indítványt nem is teszek.

(Faragó a pluralitás ellen.)

Faragó Rezső mondott ezután hosszabb beszédet. Nehéz a helyzete — ugymond — mikor az indítvány ellen szólal fel. Az ilyen indítványnak már eldől a sorsa, mikor a szónyegre kerül. Olyan ez, mint mikor az apának prezentálják a fia ellen indított apasági keresetét. Mikor a gyermek megvan, az apaságot már vállalni kell. Hogyha ebben az esetben Zima az apaságot vállalta, akkor a törvényhatósági bizottságnak vállalni kell érte a zsirót már csak azért is, hogy a gyermek — a kormány iránti bizalom — valahogy kompromittálva ne legyen. E nehéz helyzet dacára be akarja igazolni, hogy ez az indítvány nem időszzerű, ennek célja nincs és esetleg rossz következményekkel járhat.

A szónok ezután Andrássy javaslatáról beszélt, melyért szerinte maga Andrássy sem vár köszönetet, vagy ünnepeltetést. A pluralitásnak lehetnek mentségei, de érette köszönet nem járhat. Köszönetet nyilvánítani csak akkor lehet, amikor új szabadság, új jog születik, a jelen esetben pedig csak korlátozásról van szó, amit lehet helyesnek, lehet szükségesnek tartani, de dicsőíteni miatta senkit sem lehet. Kossuth Lajos nem úgy szabadította fel a jobbágyokat, hogy mégis jobbágyok maradjanak.

Lukácsy Lajos tagtársunk — folytatta Faragó — már a múlt hónapban beadta indítványát, mert félt, hogy elkésik vele. Nos hát azóta egy törvényhatóság sem üdvözölte a kormányt a választóreformért, nincs értelme tehát, hogy Arad siessen az üdvözléssel. Ennek a gyors üdvözlésnek az lehet a rossz következménye, hogy a törvényhozás még erősebb korlátokat von majd az egyenlőség elé, mint amilyeneket már eddig felállított. Ezt már kilátásba is helyezte egyik alkotmánypárti plejád. Olyan ez, mint a Szibilla könyvek; csak hogy míg azok aközben fogytak el, míg alkudoztak rájuk, az Andrássy adta jogok pedig elfogynak majd, minél jobban meg lesznek velük elégedve.

Nem politizálni akart — végezte beszédét; ha azt akart volna, akkor indítványozta volna, hogy üdvözölje a kormányt Arad azért, hogy lehetővé tett, hogy most a magyar katonákat ezrivel viszik Boszniába. De ő nem politizálni akar, csupán arra kéri a közgyűlést, halassza akkorra a kormány üdvözlését, amikor az időszzerűbb s a kormány arra érdemesebb lesz.

(Az indítvány mellett.)

Zima Tibor állott fel ekkor szóla. A pluralitás — ugymond — az egyedüli orvos szerepe annak, hogy az általános választói jog mellett megvédje a nemzetet a nemzetiségek és internacionálisták ellen. A mai viszonyok között csak ez a javaslat egyeztetheti a demokrácia és nemzeti eszme követelményeit. Kéri indítványának elfogadását.

Nagy Sándor dr. volt a következő szónok. Azt tartja — ugymond — hogy itt nem a javaslat kidolgozásáról, hanem csupán arról lehet szó, hogy van-e bizalmunk a kormány és annak tagjai iránt, hogy a mostani nehéz helyzetben legjobb meggyőződésük, becsületes szándékuk szerint csatlakoznak-e az igazi államfőhöz csak az, aki becsületes magyar ember és az ilyen igenis jogosult a mi bizalmunkra.

Nemess Zeigmond: *Hát Tisza István nem volt az?* (Zaj.)

Nagy Sándor: A magyar közvélemény többsége meg van győződve arról, hogy azok a kormányfőrök, akik a javaslat mögött állnak, a nemzet jövőjét akarták biztosítani. Ha a pluralitás nem volna, akkor az általános szavazati jog olyanok kezébe adná a nemzet vezetését, akik arra nem hogy nem méltók, de nem képesek. Kéri Zima indítványának elfogadását. (Helyeslés.)

(A vita befejezése.)

Avarffy Géza szólott ezután egy derűltséget kelte. Aki ellene van — ugymond — Zima indítványának, az nem lehet más, mint az elbukott darabontrendszer embere, aki szövetkezik a haza ellenségeivel.

Faragó Rezső válaszolva Avarffynak, kijelenté, hogy Avarffy még a költészet berkeiben járkált, mikor ő már a kerületi függetlenségi párt jegyzője volt. (Derűltség.) Ha pedig bizalmi kérdést akarnak csinálni az ügyből, mint Nagy Sándor, akkor kapcsolják ki a választójogot és tegyenek egyszerűen bizalmi indítványt.

(A szavazás.)

Zima Tibor ekkor névszerűen szavazást kérő ívet nyújt be, melyet azonban az elnök főispán kellő szímu aláírás hiánya miatt visszautasított és az indítványt egyszerű szavazás alá bocsátotta. A kormányüdvözlés mellett 77-en, ellene 8-an szavaztak, de számosan tartózkodtak a szavazástól és ülvé maradtak. Mikor az indítvány ellen szavazó városatyák felállottak, Szalai Arnold dr. közbeiktott:

— Gyászvitézek!

Az elnök főispán ekkor erőyes hangon rendreutasította a közbeszóliót:

— Kérem a törvényhatósági bizottsági tagura, tartózkodjék az ilyen sértő kifejezésektől!

Károlyi gróf ezúttal kihirdette a szavazás eredményét s a közgyűlés ráért a napirend többi pontjára.

A balkáni bonyodalom.

Mit követel Montenegró?

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 9.

A háborus készülődések úgy látszik nagy titokban folynak, mert a távirati jelentések ezekről mélyen hallgatnak. Erdekese, hogy egy tekintélyes angol lap élesen megtámadta a törököket a bojkottmozgalom miatt.

A mai nap eseményeiről érkezett távirataink a következők:

Montenegró memoranduma.

Londonból táviratozzák: A Times röviden közli annak a memorandumnak a tartalmát, amelyet Montenegró a berlini szerződést aláírt összes hatalmak képviselőinek Cettinijében átnyújtott. Montenegró ebben a memorandumban Spizzának különválasztását követeli, de egyben kijelenti, hogy az ugyan Montenegrónak legfontosabb, de nem egyetlen kárpótlási követelése. Minthogy ugyanis Ausztria-Magyarország ugy látszik le akar mondani a berlini szerződés 29. pontjáról, Spizza, ha a hatalmak beleegyeznek ebbe, Auszria-Magyarországra néve minden értékét elvesztene, míg ellenkezőleg a 29. pont megszüntetése Spizza nélkül Montenegróra néve igazi előnyt nem jelentene.

Bulgária készülődik.

Szófia-ból táviratozzák: a bolgár kormány az ujoncok besorozását, amely rendszeren tavasszal szokott történni, sürgősen december tizennegedikére rendelte el.

Angol lap a bojkott mozgalom ellen.

Londonból táviratozzák: A Daily Chronicle abból az alkalomból, hogy a konstantinápolyi bojkott bizottság kedden az osztrák gőzöson érkezett osztrák utasok podgyászát a tengerbe dobatta és arra a hírre, hogy a bizottság kiméletlen eljárása a helyzetet megrosszabbította Kiamil basa nagyvezér állását lehetetlenné tette, élesen megtámadja az új török bizottság eljárását, veszedelmes incidensnek mondja, amelynek még komoly következményei lesznek.

Osszeesküvő szerb tisztak.

Belgrádból táviratozzák: Bojovics ezredesnek Nisben egy 400 katonatiszti aláírással ellátott memorandumot nyújtották át. Ebben kijelentik a tisztak, hogy az esetben, ha decem-

ber 12 ig nem bocsátanak szabadjára az ellen-
ősszesküvő tiszteket, akkor az egész morava-
dvíslő föllásad és a trónörökösöt fogják ké-
rőlylyd kikáltani.

BARABÁS BÉLA

a közigazgatási bizottság tagja

Száztíz szavazattal választották meg.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 9.

A törvényhatósági bizottság mai köz-
gyűlése egy három évvel ezelőtt elköve-
tett hibát tett jóvá. A leadott szavazatok
összességével a közigazgatási bizottságba
választották be a képviselők Barabás
Bélát.

Már régen voltak annyian együtt a
közgyűlési teremben, mint a mai közgyű-
lés alkalmával s pártkülönbség nélkül
siettek dokumentálni azt, hogy Bara-
bás a közigazgatás egyik legfontosabb
szervének, a közigazgatási bizottság mun-
kájában feltétlenül ott kívánja látni. Bara-
bás tudásáról, a város ügyei iránt ed-
dig is mutatott meleg szeretetéről nem
akar Arad polgársága lemondani s azért
őt a polgárság képviselőinek osztatlan bi-
zalma ma ismét a munka mezejére szó-
lította.

A törvényhatósági bizottság tagjai közt
megindult mozgalom, melynek célja az
volt, hogy Barabás megválasztatása dia-
dalszerű legyen, fényes eredménnyel vég-
ződött. A leadott száztizenhét szavazat
közül száztízet kapott Barabás.

Károlyi Gyula gróf elnöklő főispán
a törvény értelmében titkos szavazást
rendelt el s két szavazatszedő bizottságot
küldött ki. A közigazgatási bizottságban
viselt tagsága a következő városi képi-
selőknek szűnik meg az év végével:
Ottenberg Tivadar, Ring Géza,
Steinhardt Mór dr., Rosenberg
Miksa dr. és Vizer Lajos.

Az egyik szavazatszedő bizottság el-
nöke Varjassy Árpád, a másiké
Péterffy Antal volt.

A szavazás, mint említettük és mint
az előre látható is volt, a régi tagok leg-
nagyobb részét ismét a bizottsági tagság-
gal tüntette ki, de különösen meleg tün-
tetés volt Barabás Béla kiváló egyé-
nisége mellett.

Barabás száztíz szóval
került ki a választásból. A
többi szavazat következőkép oszlott meg:

Ring Géza	92
Rosenberg Miksa dr.	81
Steinhardt Mór dr.	69
Ottenberg Tivadar	66

szavazatot kapott s így 1909. január el-
sejétől ismét tagjai a közigazgatási bi-
zottságnak.

Barabás ma este Aradra érkezett s
már itthon tudta meg, hogy Arad város
képviselőtestülete miként hajlotta végre a
város közönségének óhaját s mily módon
jutatta ismét kifejezésre a város eme
kiváló polgára iránt érzett szeretetét és
becsülését.

A győri tanítóképző botránya a Házban.

Interpelláció a kicsapott diákok miatt.
Heves jelenetek a folyosón.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülései. —

Arad, december 9.

Izgalmas jelenetekre adott okot a Ház
mai ülésén és a Ház folyosóján egy in-
terpelláció, amely a győri tanítóképző in-
tézet botrányát tette szóvá. Mint ismeret-
es, Széchenyi Miklós gróf győri
püspök a fenhatósága alatt álló tanító-
képző intézet negyedik osztályának ösz-
szes növendékeit kizárta az intézetből,
mert a diákok a császárbübi-
leum alkalmából tartott ün-
nepi misén nem jelentek
meg.

Eitner Zsigmond képviselő inter-
pellációjának megokolásában a püspök
eljárását általános helyeslés közben éles
kritika tárgyává tette. Apponyi rögtön fe-
lelt, de érdemleges választ nem adott. Az
ügy a folyosón is nagy vitát provokált
és sokan helytelenítették Justh elnök
ama eljárását, hogy nem tette fel szava-
zásra a kérdést, elfogadja-e a Ház Appo-
nyi választát.

Az ülésnek e részéről s a folyosón
történetekről a következőkben számolunk be:

Az interpelláció és a miniszter válasza

Günther Antal igazságügyminiszternek Ma-
nu Gyula interpellációjára adott válasza után
Eitner Zsigmond interpellált a győri pü-
spöknek a tanítóképző negyedik osztályának
eltávolítása dolgában. Erre az volt az ok,
hogy a fiúk nem mennek el a császárbübi-
leum alkalmával rendezett istentiszteletre.

Somogyi Aladár: Az igazságot kell a bo-
londok hazába csukni!

Felkiáltások: A püspök való a bolondok
házába!

Endrey Gyula: Valamennyit ki kell csapni
a fenébe.

Eitner Zsigmond folytonos helyeslés köz-
felolvassa az eltávolított diákok hazafias nyi-
latkozatát. Szerinte az olyan mérsékletes, ön-
érintet és nemes hangú, hogy azokra a fiatal
tanítókra büszkén rá lehet bízni a jövő fiatal-
ság nevelését. Készen áll, hogy a győri pü-
spök tulajdonképpen volt. (Nagy sajt.)

Endrey Gyula: Kérlek akár lenni Egerben.

Felkiáltások: Primás! Talpnyaló! Ostrák
ágon! Muszavetelő!

Eitner Zsigmond: A püspök eljárása haza-
fiatlan volt. Készen áll interpellációját, amely-
ben a kormány sürgős és energikus fellépé-
sét kéri.

Az interpelláció órási helyeslést lámasztott
a Házban. Eitner eljárás és taps között tilt le.
Feszült figyelem között emelkedett szölgára
Apponyi Albert gróf, aki mindössze ennyit
mondott:

— Nem adhatok érdemi választ, mert az
ügyet eddig csak a lapokból ismerem, a két
hivatalos jelentést pedig még nem kaptam meg.
Azon leszek, hogy méltányos elintézetet keres-
sek, de azt nem engedhetem meg, hogy itt fe-
gyelmeztetés követessék el.

A miniszter tehát csupán ideiglenes választ
adott, amely azonban a függetlenségi párt
nem találta meg az általános helyesléssel. Az
elnök, mivel Apponyi érdemlegesen nem válaszolt
a hazafiasok értelmében, nem tette fel sza-

valására a válasz tudomásul vételét: s az ülést
hirtelen berekesztette.

A folyosói vita.

Az ülés után a folyosón élénk vita
fejlődött Apponyi nyilatkozata körül és
nemcsak a függetlenségi pártiak, hanem
a néppártiak is helytelenít-
ették a miniszter ideigle-
nes választát. Azt hangoztatták,
hogy Apponyinak egyáltalában nem kel-
lett volna felelnie, míg az ügyben a vizs-
gálatot be nem fejezik.

A folyosón vita:kozók között En-
drey Gyula volt a leghangosabb.

— Az elnöknek szavaztatnia kellett
volna, — kiáltotta Endrey — habár ideig-
lenes válaszára is van szó. De ez a vá-
lasz több volt az ideiglenes válasznál.
Nem hiszem, hogy a függetlenségi párt
tudomásul vette volna.

Később elkeseredve így fakadt ki:

— A hazafiság tehát fegyelmetlen-
séggé vált, ezt is meg kellett érnünk.

Eitnert igen sokan üdvözlözték, mialatt
a vita tovább folyt. Ekkor tért vissza
Justh Gyula az elnöki szobából és a
hangos csoport felé tartott.

— Azt hallom, — szólt az elnök, —
hogy ellenem nagy a felháborodás, mert
az ülést szavazás nélkül berekesztettem.

— Ugy van, ugy van, — jegyezte
meg Gál Sándor.

— Pedig én helyesen jártam el. A
válasz csupán ideiglenes volt és így nem
tehettem fel szavazásra a kérdést. A napi-
rendet már korábban, az interpellációk
előtt állapítottuk meg, mást tehát nem
tehettünk.

— Igen ám, — vetették ellene töb-
ben, — Apponyi ideiglenes válaszában is
volt sok érdemleges rész. Így, mikor azt
mondta, hogy meg kell őrizni azt a fon-
tos tekintet, hogy a fegyelmetlenség-
nek tápot ne adjon. Ez is válasz, amelyre
szavazni kellett volna.

Justh újra ismételte, hogy csak érdem-
leges válasza szavaztatott volna, azután
gyorsan eltávozott a Házból.

Nyilatkozik a győri tanfelügyelő.

A Nap egyik munkatársa a győri tanító-
képzőiskolai növendékek kizárása ügyében
meginterjúvolta Ember János győri tanfelügye-
lőt, aki így nyilatkozott:

— Engem a császárbübi-leumi mise ellen-
tűntet diákok ügyében a püspök ur magához
kért és véleményemet tudakolta. Akkor kijelen-
tettem, hogy a dolgot a rendes fegyelmi utra-
kell terelni, bár tekintettel a hazafias inten-
ciókra és a tüntetés tiszteltetreméltó okára, nem
szabad szigorú büntetést alkalmazni. Érintke-
zésbe léptem Szabó István országos képviselő-
úrral, hogy a dolog rendbe jövetelét lehetővé
tegyük. A következő formulát állapítottuk meg:
1. A diákok beismerik engedetlenségüket, 2.
amennyiben az intézetet fenntartó hatóság sértve
érezné magát, bocsánatot kérnek, s megígérik,
hogy az intézetnek hű növendékei lesznek. E
napon már biztosra vettük a békés elintézet.
Szombaton maig nem kész volt már a meg-
egyeződés, de idegen befolyásból érvényesítették,
a növendékek pedig a renitencia állásponjára
helyeskedtek s eltávolítottak anélkül, hogy a ma-
napig visszatértek volna.

Ezenyt mondott a tanfelügyelő, a botrá-
nyos ügynek azonban még fejleményei lesznek.
Apponyi a Ház legközelebbi ülésének egyikén
adja meg az érdemleges választ Eitner Zsig-
mond interpellációjára.

Katonacsapatok az aradi állomáson.

Mit mondanak a bakák?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 9.

Katonákkal megrakott vonatok futnak át Aradon napok óta. Egy-egy fél órára megpihennek Aradon, azután tovább rohan velük a vonat a ködös bizonytalanságba... Az aradi állomáson tudósítónk beszélgetett néhány bakával. Jó képű, pörge bajszú fiut szemelt ki elsőnek:

— Hová való? — kérdeztük tőle.

— Erdélyi gyerek vagyok, Marosvásárhely mellé.

— Nem busul, hogy csatába kell mennie?

— Nem félek én a bosnyáktól! Az apám is ott volt az okkupációban, szégyelném, ha nekem otthon kellett volna maradni kaszárnyacsésznek.

— De hátha elesik, valami bosnyák golyó magába téved!

Elkomolyodott a fiu, azután könnyedén vette oda:

— Egyszer úgyis meg kell halni, legalább büszke lesz rám az apám, meg majd elsirat a szeretőm...

Odább egy szőke bajszú baka ült; nem szólt senkihez, csak bámulta a mozdony föl szálló füstjét. Megkérdezte tudósítónk a másik fiutól:

— Hát az miért busul?

— Az — szólt kezével legyintve a fiura — az *oldós* gyerek, azért fél!...

Neki tehát szabad félnie, de a jó magyar katona nem fél. Azonban csak nem kellemes mulatság ez nekik. Valami poétalelkű falusi gyerek már az uton dalba öntötte keserűségét. Az uton már dalolták is, egész csoportok tudták:

Édes anyám, ha bejössz Vásárhelyre

Ne keressél, elvittek a csatába,

Ott hervadok, mint ősszel a

Falevél,

Édes anyám, de hiába

Neveltél!...

A katonák igen jókedvűek. A magyarok egész fölénynyel diskurálnak a politikai konstellációkról:

— Hát hiszen talán nem is lesz lent semmi. Csak az a három nap lesz terhes, amíg lerünk.

Egynémelyikük panaszkodik, hogy milyen nagy terhet cipelnek. A „borju” csak úgy duzzad a harci felszerelésektől.

— Százhusz éles töltény van a táskában és még 40 darabot kapunk hozzá.

A fegyverük nagyjából új, a munderjük is válogatott.

Egy páran elérzékenyülve mutatják a laikusoknak a „legitimations capselt”. Kiveszik a nadrágra varrott külön kis zsebből. Kis pléhtok az egész, olyan mint egy miniatűr gyufatartó. Benne kétrétre nyíló rovátkás lap. Bele van írva a legény neve, születési helye, legközelebbi hozzátartozója.

— Ha esetleg el találunk esni a háborúban, ezt küldik haza a szülőknek. Majd beszél ez helyettünk.

Miután a szállítványparancsnok kijelöli az egyes századok kocsijait, szakaszonként felhangzik a szakaszparancsnok vezényszava:

— Kocsiba be! Mars!

A katonák a zenekar friss nótái mellett sorjában fölugrálnak a vasuti kocsikra. Har-

minchat embernek kellene egy harmadik osztályú kocsiban utazni, de most majdnem hatvan ember esik egy ilyen helyre. Az altiszteknek sok bajuk van a katonákkal. Vigyázni kell minden emberre, mert egyik-másik leszáll a kocsí másik oldalán.

Egy negyedóra alatt minden katona elfoglalja helyét a kocsiban, a gőzös élesen füttyent és néhány perc múlva már az állomáson kívül hangzik:

— Megy a gőzös, megy a gőzös Boszniába...

A kilencszeres fjtogatás tetteleinek nyomozása.

Dehelán Juon nem gyilkos. — Gecseinek voltak cinkosai.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 9.

A kilencszeres rablógyilkosság egyik legveszedelmesebb — valószínűleg vezérszerepet vivő tagját — mint ezt lapunk több tudósításából olvasóink tudják már, a múlt héten eltemették a tettestársakat a csendőrség és rendőrség nyomozza. Ennek az országra szóló és rendkívül sok jellemző és érdekes kérdésre rávilágító bűnügynek egyik figyelemre méltó epizódja is befejeződött a mai nappal.

Ártatlan pásztor.

A kissebentmikiósi csendőrség által letartóztatott és Jovin Nica meggyilkolásával meggyanúsított egyéneket szabadon bocsátották, miután kitért, hogy Dehelán Juon, a sarándi pásztor csak a csendőrökkel való féltelmében vállalta magára a rejtendő bűncselekményt. Tegnap Greén főkapitány a temesvári királyi ügyészség megkeresésére küldött Kissebentmikióra, kinnálátásokat eszközölt s ekkor kitért, hogy Dehelán a borsalmas emberpusztítás napjának minden egyes órájáról alibit tud bizonyítani s így teljesen kizárt dolog, hogy november 23-án a borsalmas tett színhelyén csak jelen is lehetett volna.

Dehelánt a kissebentmikiósi csendőrség most már másodszor tartóztatta le a gyilkosság gyanúja miatt. Először november huszonötödikén hozták a csendőrök Zarándról Kissebentmikióra, mert a kissebentmikiósi román pap, de különösen a tanító tudtak sok olyan gyanús körülményre rámutatni, ami Dehelán személyére terelte a figyelmet. Dehelán egy évvel ezelőtt a tanítóval viszályban volt birkák elütése miatt s ebben az ügyben az öreg Jovin is érdekeltként szerepelt. Innen magyaroszták a falu lakóit, hogy a pásztor boszút esküdött a ki pusztított család ellen.

A letartóztatás alkalmával azonban nem tudtak olyan adatokat szerezni ellene, mely fogvatartását indokolta tette volna s így szabadon bocsátották. A falu ebbe nem tudott meggyugodni. A nép biedermeierében tartották azzal, hogy a nyomozás egészen a frappáns kovács-házai fordulóig. Gecsei öngyilkosságáig semmi eredményt el nem ért.

Szombaton újra rendőrök jelentek meg Dehelán lakásán, aki különben állandó megfigyelés alatt állott, s átvittek Szentmikióra, ahol azonnal vallatásra fogták. Az iskolaépületet szemelék ki erre a célra, melyet a tanító készségesen átengedett. Szombaton éjjel, éjfél körül megvolt a kívánt eredmény. Dehelán vallott, mint a parancsokat. Azt a nem is meglepő kijelentést tette, hogy Jovin Nécát, meg

az egész családját ő fojtotta meg, s ebben négy sarándi ember segédkezett neki. Meg is neveste bűntársait. Ezeket vasárnap délután vitték Aradon keresztül, vasra vevve és óriási tömeg által kísérve a kissebentmikiósi iskolába. Ezek a szegény emberek természetesen tiltakoztak a gyanúsítás ellen, s alibit bizonyítottak, s hallani sem akartak arról, hogy Jovin hátsóját látták is valaha.

A csendőrség jelentette a fényes eredményt a temesvári ügyészségnek, aki azonban már értesült arról is, hogy a fojtogató banda tagjai egész má-felé találtak meg. Mint említettük telefonon kérte meg Greén főkapitányt, hogy szálljon ki Kissebentmikióra s kérdezze ki ő Dehelánt és letartóztatott társait, aki állítólag még azt is bevallotta, hogy a Jovinnál rabolt husból Gecseivel együtt lakomázott a gyilkosságot követő napon.

Tegnap délután két órakor ment át Greén főkapitány Mihos Gábor dr.-al Kissebentmikióra, hogy kinnálátassa a foglyokat. A négy bűntársaként megnevezett sarándi embert rövid kihallgatás után azonnal szabadon bocsátotta, mert még a gyanu árnyéka sem fér hozzájuk.

Dehelán szenzációs vallomása igazolja azt, aki elmondotta Greénnek, hogy huszonkét fegyveres csendőr látása annyira megrémítette, hogy féltelmében mindent magára vállalt, gondolván, hogy egyszer csak kitűnik az ártatlansága.

Greén megállapította, hogy a pásztor november tizenhétedikéig szolgálatában állott az Edelsheim Gyulai gróf uradalmának. November huszonharmadikán vette fel bérét Szalai Lajos uradalmi intézőtől. Az íródból távozva a kapott pénzéből fizetéseket teljesített, néhány üzletben megfordult, délután három órakor ment haza, este több sarándi emberrel a lakásán beszélt s reggel fél öt óra a szomszédjánál disznót ölt.

Majdnem óráról órára tudta bizonyítani, hogy kikkel beszélt Zarándon. Zaránd Kissebentmikiósi körülből halva kilométernyi távolságra van s ez az egy körülmény is kizárja, hogy este nyolc órától, reggel öt óráig valaki akár gyalog, akár kocsin, ezt az utat kétszer megtegye.

Dehelán vallomását jegyzőkönyvbe vették s Greén utasítására ma reggel a csendőrmester a pártalorral együtt Zarándra ment s ott szembeállt mindazokat a tanukat, akikre hivatkozott s akikkel alibit akar bizonyítani.

Értig az eljárás eredményéről az aradi rendőrség hivatalos jelentést nem kapott. Mint értesülünk, a tanuk fényesen igazolták, hogy Dehelán a nevezetes napon, de meg az éjszakaán át is a falujában tartózkodott s valóban csak a csendőrökkel való féltelmében vállalta magára a Jovin család kipusztítását.

Gecsei bűntársai.

A rendőrség és a csendőrség a legnagyobb erőfeszítéssel folytatja az öngyilkossá lett haramia bűntársainak nyomozását. Hogy bűntársai voltak, azt több tanunak vallomása teszi bizonyossá. A Neuman gyár kocsisai, továbbá a vingal éjjeli őr, akit szombaton hoztak Aradra és ismételtén kihallgatták, egész határozottsággal állítják, hogy három embert láttak a gyilkosságok elkövetése után a kocsin menekülni. A vingal éjjeli őr azt mondotta, hogy tiz lépésnyire állott a meggyilkolt Freikoff Péter házából, amikor a kocsi kigördült az utcán nagykapun. Láta, hogy ketten ülték a kocsin s egy harmadik, aki a nagy kaput becsukta, a kis kapun át jött az utcára s ott ült fel a kocsira.

A nyomozó hatóságok a megtalált bűnjelölök beszerzési forrását is kutatják s máris több

oly adat van kezeltben, amelyek valószínűvé teszik, hogy a cinkostársak kére is kerülnek.

Itt említjük meg, hogy Gacsei holttesto mellett egy élesre fent, hosszú pengéjű konyhakést is talált a csendőrség, amiből azt következtetik, hogy az abnormalis agyu bestiális ember még elfogatása közben is gyilkolni akart a kést azért vette magához, hogy üldözői közül a közelébe lérközött leszúrja.

345 millió beruházásokra.

Uj koronajáradék kibocsátása.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 9

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma este — mint Budapestről jelentik — Széll Kálmán elnöklésével ülést tartott, amelyen az appropriációs javaslat került tárgyalásra.

Holtz Pál előadó ismertette a javaslatot és kiemelte annak hetedik szakaszát, amely felhatalmazza a pénzügyminisztert, hogy a járadékkötvények kibocsátása uján fedezendő, összesen 345 milliónyi beruházási szükségletet és a járadékkötvények értékesítésének lebonyolítását átmeneti hitelművelet útján fedezze, esetleg pedig, — ha annak szüksége mutatkoznék — a beruházási szükségletnek részben való fedezésére érdekesíthesse azokat a 48 millió arany forint névértékű 4%-os aranyjáradék kötvényeket, amelyek annak idején valutarendelési célokra lettek volna még kibocsáthatók, tényleg azonban ki nem bocsátattak.

Széll Kálmán elfogadta a javaslatot és kijelenté, hogy a kormánynak adott ilyen felhatalmazások nem szokatlanok.

Sághy Gyulának aggályai vannak a szakass ellen, főleg az iránt, hogy a kormány felhatalmaztassék a 48 millió névértékű aranyjáradék kötvények értékesítésére. Ez egy utolsó remédium, amelyhez való hozzányúlásra a jelenlegi helyzet nem léggé súlyos.

Többek felszólalása után

Wekerle Sándor miniszterelnök kijelenté, hogy a jelen előirányzatban a koronajáradéknál preeliminált közel 9 millió koronányi kamatszükséglettel többet abba a helyzetbe hozza őt, hogy a jövő évben 200 millió korona névértékű új járadékot bocsáthasson ki még akkor is, ha a kamatok már januártól fizetné. Sajnos azonban, kevés a kilátás arra, hogy a pénzügyminiszter ezzel a költségvetési lehetőséggel éljen. A járadékpia világszerte oly kedvezőtlen, hogy járadék elhelyezése jelenleg megfelelő feltételek mellett lehetetlen. A konzorciumnak ez év végén lejáró opció-joga van 92 és egynegyed kurussal és nem fér kétség ahhoz, hogy a jelenlegi árfolyamot tekintve a konzorcium ezt a jogot gyakorolni nem fogja. Magasabb kamatozási típusra áttérni nincs esélyében, mert jelenleg ennek értékesítése is nehéz volna és visszahatna a magánpapírok árfolyamára. Hosszabb lejáratú függő kölcsönnel nem dolgozhatunk, mert a bankszabadság lejáratán tulmenő ügylet alig jöhetne létre úgy, hogy a hitelművelet alig két évre szólhat, amely körülmény a műveletet felette megnehezíti. Előnyösebb volna a helyzetünk, ha az átmeneti hitelművelet tartama legalább is öt évre volna kiterjeszthető, mivel a függő hitelművelet is egészen más nehézségekkel van összekötve. Ép ez okból kéri a felhatalmazást, hogy a 48 millió

arany forint névértékű 4%-os aranyjáradék kötvényeket értékesíthesse. Ezt a párisi tőzsdén is jegyzik és elhelyezése könnyebb lenne. Elismeri, hogy vannak igen tekintélyes szakemberek, akik nem szívesen látják, hogy az aranyjáradék típusok visszatérnek, ő azonban más véleményen van. Ő a pénzt és az aranyat árunak tekinti és a valutarendezést oly szilárd alapnak tartja, hogy semmiféle aggodalmat nem táplál a tekintetben, hogy az aranykötelezettség vállalásával terhebb obligót vállalna.

A tisztség a miniszterelnök beszéde után a javaslatot általánosságban és részleteiben is elfogadta.

A mulató közgyűlés.

Gyorsjegyzetek a városházáról.

Amikor már oszladozott a városatyák sokasága a mai közgyűlés után, Varfassy Lajos polgármester megvakarta a feje bubját és kissé bosszuan mondta a környezetének:

— Tyűh, az áldóját, valamit elfelejtettünk Zima Tibornak jegyzőkönyvi köszönetet kellett volna szavaztatni, mert indítványával gondoskodott arról, hogy a mai közgyűlés humor nélkül ne érjen véget.

Már az igaz, hogy az ugynevezett politikai izgalmak nélkül a mai közgyűlés nem lett volna se érdekes, se mulatságos. A tanácskozás első részének ama pikantériája, hogy Barabás Bélát beválasztották a közigazgatási bizottságba, nem hatott meglepetésszerűen: azt mindenki előre tudta. Meglepetést csak azok a ravasz szavazó cédulák okoztak, amelyekben több jelölt volt, mint amennyi tagot választani kellett. A ravasz cédulák buktatták ki a bizottságból Viszer Lajost. A mai közgyűlést különben elárassították szavazó-cédulákkal, úgy hogy szavazás után Zubor Andor jónak látta garadában összeszedni azokat.

— Mit akarsz ezzel a sok cédulával Bandi? — kérdezték tőle.

— Szükségünk van a zöld asztal körül az ilyen kis cédulákra, hát ezeket fogjuk felhasználni. Spórolunk a város pénzével.

— Helyes! Eljen a spóroló politika!

— Ezzel spórolnak, a százezrekkel meg dobálóznak! cédulákkal törlik ki a — szemünket! — mondta Nemess Zsiga.

— Ne diskuráljunk, hanem gyérünk, politizáljunk! — kiáltozta Szalai Noldi, aki elveszettnek hitt ma minden pereet, amelyben nem tudta magát észrevétni.

Miután Müller Károly tapintatos kijelentéseit nagy tetszéssel fogadták, felállott Faragó Rezső és talpraesett ötleteivel megkacagattatta a hallgatózsgot. Csak Avarfy Géza haragudott, ami érthető is. Hiszen a Faragó pompás ötletein többen kacagtak, mint Avarfy eddig elhangzott összes komoly beszédein.

Faragó többek között azt is mondta, hogy miért siessünk a kormányt üdvözölni?

— Hogy le ne maradjunk, — szellemeskedett Sz. Noldi.

— Maga nem maradhat le, maga csak elmaradhat, — kiáltozta fejé Faragó.

Nagy Sándor általános figyelem között pompás védőbeszédet mondott a kormány mellett.

— Ha a magyar kormány vádolt volna a mi esküdtbírósság, most okvetlenül felmentenénk, — kiáltozta Nemess Zsiga.

Amint Nagy Sándor leült, egyszerre ötven torok hangoztatta:

— Halljuk Avarfy Gézát!

— Mulatni akarunk!

Avarfy eleget tett a kérésnek. Komoly beszédével olyan állandó derűtséget hozott a közgyűlésbe, hogy bátran ezt kérdezhettük volna:

— Nem színházban vagyunk, amelyben az Avarfy Géza drámáját adják?

Avarfy haragosan leanjított Paragóra:

— Ilyen kormány ellen felszólalni, — hazafarulás.

Amire Faragó ezt felelte:

— Kedves Avarfy ur, én akkor még az első drámáján kóltott, amikor én már a függetlenségi párt tagja voltam, tehát nem illetheti hazafarulással.

Hát ilyen háborúság folyt Faragó és Avarfy között, ami azonban a humorban daskáló Géza bésit nem akadályozta meg abban, hogy a nagy csata után gratuláljon Faragónak a beszédéhez.

A szavazás előtt nem kis feltűnést keltett, hogy Zima Tibor névszerinti szavazást kéro indítványát csak tizenkilencen írták alá.

— Csak 19.

— Az egyik 19, a másik egy híján 20, — szivittotta Avarfy Géza.

Amikor a kormányt üdvözölő indítvány ellen szavazók felálltak, Szalai Noldi közbeiktott:

— Gyászviselek!

Ezért komoly elnöki rendentatásban volt része. Valaki itt ezt a megjegyzést tette:

— Erthetetlen ez a Szalai, hogy milyen nagy kormánypart! Pedig mindig azt hangoztatja, hogy ő szocialista.

— Igen, — felelte Szalai, de csak a Városházán.

Jegyzet: A közgyűlésen lévők nem veték észre, hogy Lukácsy Lajosnak szintén a kormányt üdvözölő indítványa egyszereden eltűnt. Hova lett, senki se tudja. Éppen ezért mi megbízzuk Deszpót István csendőrmestert, a battonyal, vingai és szentmiklósi bűntények tettesének ügyes kinyomozóját: gondosan őrködjék a felett, hogy ezt az indítványt senki ki ne nyomozza.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi Ötáregyesület felolvasó estélye. Az aradi Ötáregyesület ma rendezte harmadik felolvasó estélyét, melyen a közönség szufoláslig töltötte meg az iparistület dísztermét. A műsor első számaként Gaberdeén Rezső, minoritaa'ya felolvasása szerepelt. Gaberdeén X. Plus pápáról tartott előadást. A mély vallásosságtól áthatott felolvasás után a közönség percekig tapsolt. Majd Brunhuber Mariska énekelte el: Löve Splitó Sancto című legendáját; zongorán Kovály Géza kísérte. A nagyhatású énekszám után Wüstner Henrikné a Katholikus Hálaaszonnyok Szövetsége megbízásából, felszólította Arad hölgyeit, az egyesületet alakítsák meg Aradon is, hogy ezáltal a családügyet rendezzék. Majd Kalotay Vilma szorgalmasan játszott el billiáns technikával. Chopin G-moll balladáját. A műsor utolsó számaként az estély fénypontja, Szentiványi Károly beszéde következett. Mély vallásosságban és érvekben gazdag beszédeben visszapillantást vetett az ókor kulturális törekvéseire és arra a kokuksióra jutott, hogy csakis Krisztusba vetett hit, iránta való szeretet vezethet az igazi boldogsághoz. Kiltűnő beszéde után a közönség sokáig ünnepelte Szentiványit.

(*) Meghívó. Az „Aradi Zenedé” főtartó „Aradi Zenedévelők Egyesülete” választmányi ülést tart 1908. dec. 10-én csütörtökön d. u. 5 órakor a városháza tanácsstermében, amelyre a választmányi tagokat en uton is meghívom. Tárgy: a Zenedé fejlesztése és Ubiné kérvénye. Kelt Aradon, 1908. dec. 9. Inatitóriis Kálmán kir. tanácsos, elnök.

(*) Az aradi mérnök és építész egylet helyiségeiben f. hó 12-én szombaton d. u. 6 órakor Károssy Jenő kir. kulturmérnök felolvasást

tart Aradot érdeklő vízi művekről. Utána társasvacsora. *E hó 14-én, hétfőn d. u. 6 órakor* ugyanott az egyet rendkívüli közgyűlést tart, amely az alapszabályok értelmében — tekintet nélkül a megjelent tagok számára, minden esetre meg tartják. Tárgy: 1. Elnöki választás. 2. Titkár választás. Az elnökség.

PESTI TRÉFAK.

— Fővárosi levél. —

(A művésznek hája.) A főváros egyik legkiválóbb és legismertebb művésznőjének sok-sok éven fáradságtalanul udvarolt egy ép olyan ismert ur, maga is művészlelek. Az asszony jóval túl van már a Balzac érdekes asszonyainak korán, de még mindig fiatalos a különösen a haja — ah, a szép bronzhaja — pompásik üde színekben. Azaz, hogy csak pompásított. Nemrég országvilág általános ámulatára, megdöbbent az udvarló, de nem az ünnepeket hőlgyet vette feleségül, hanem egy bájos fiatal leányt, akinek a művésznek egészen bátran a mamája lehetett volna.

Onagysága, a reményében csalódott és multjában megalázott díva, minután a szokásos gyásznapi elmúltak, bosszút forralt. Egy napon *össz hájjal* jelent meg az emberek között, akik alig ismertek rá és rémüldözve kérdezték:

— Maga az?

Egy barátja pedig részvételt ölelte meg és könnyes szemekkel mondotta:

— Oh édesem, nem is esoda, hogy így megtört a bánat. Nagy csapás, nagy csapás...

— Dehogyan édesem. Majd csak kiheverem a dolgot, de hadd lássa a világ, hogy *hosszú esztendőn át* egy ősz asszonyt szeretett a nyomorult. Azért se festem többé.

(Ahol legtöbb élnek.) Orvosok és bohémek voltak együtt a művészasztalnál. Csak természetesen, hogy szó esett a moslában nagybeteg Nemzeti Színházról és versengve találgatták, mi volna az orvosága a bajnak.

— Hadd el kérlek, — mondta az egyik orvos — nagy szükség van rá. A legjobb klimatikus gyógyhelyünk.

A társaság tagjai értetlenül néztek a Nemzeti egyetlen védőjére.

— Igen — magyarázta a csodálkozóknak — a legjobb klimatikus gyógyhelyünk, mert ott érik el a legmagasabb kort az emberek.

(A hatás) Goldis László nemzetiégi képviselő a minap két óra hosszan át agitált a parlamentben az alkohol ellen. Elmondta, milyen nagy veszedelem ez, mennyire tönkretesz az emberiséget és hogy ezen a nyomorúságon csak a jólét és a kultúra segít. Justh Gyulát, aki az elnöki székéből hallgatta a pálinkaelenes szöveget, annyira elfárasztotta a széles újkölő, hogy mikor Goldis befejezte a beszédét, nyomban szünetet adott.

Szünet közben Justh odament Goldishoz és tréfásan gratulált neki.

— Ha tudtam volna, hogy ilyen sokat beszélsz, bizony hozattam volna egy kupica pálinkát.

(Diplomácia a szerelemben.) Bécsből való ez a história:

Egy öreg diplomatát, aki évek óta udvarolt a eszésváros egyik legszebb ballerínájának, erős ostrom alá vette a maitresse-jét, hogy vegye már egyszer feleségül. A diplomata hivatásához illő választ adott:

— Nem akarok háborút. Amíg csak okkupáltak, békében élünk, akár harminc éven át a monarchia és a Balkán; ha annektálnak, rögtön ki törne a háborús veszedelem.

A kis ballerina megrémült a nagy szavaktól,

de benne is volt annyi diplomáciai érzék, hogy stilszerűen fejezze be a disputát:

— Hát jó, akkor rekompenzációt kérek.

Magyar munkások lázadása Amerikában.

Összeütközés rendőrök és sztrájkolók között. — Négy munkást agyonlőttek.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 9.

A „Magyarország” című estilap mai számában nagy cikket közöl, amelyben arról ad hírt, hogy Amerika egy városában a rendőrök agyonlőttek négy magyar munkást, akik számos társukkal együtt ostromot intéztek egy gyár ellen, mert az igazgatóság vonakodott a munkabéruket felemelni.

A megdöbbentő eset az amerikai Parth-Amboy városában történt, amelyben számos nagy ipartelep áll fenn. A telepeken jórészt magyar munkások dolgoznak, körülbelül négyszeresen. A tekintélyes számú magyarság a választásoknál is döntő szerepet játszik. Taft elnökke választása előtt a magyar munkásokat a város vezető hatóságai rávették, hogy Taft pártját támogassák s ezzel szemben kilátásba helyezték számukra, hogy visszaállítsák a tavalyi munkabéreket, amelyeket nemrég leszállítottak. A magyarok segítségével Taft pártja győzelemre is jutott, de a hatóságok nem tartották meg ígéretüket. E miatt november huszonegyedikén a kijátszott magyar lakosság sztrájkba lépett és tüntető körmenetben a polgármester háza elé vonult. A megrémült polgármester a rendőrséghez fordult. Nagy csapat rendőr vonult ki és ütközött össze a fegyveresen viselkedő óriási tömeggel. A szorongatott helyzetben levő rendőrök revolvért rántottak és a magyarok köré lőttek. Négy munkás, névszerint Lakatos József, Gallai András, Szofján János és Koparzóvits György holtan rogyott össze.

A fellázadt tömeget a vér látása még jobban felingerelte. A munkások a gyár irodája elé vonultak, betörték a helyiségekbe és mindent összeromboltak. A gyár igazgatója csak úgy menekült meg a sztrájkolók dühe elől, hogy elrejtőzött. A rendőrség tehetetlen volt a tüntetővel szemben és katonasággal táviratoltak, mire ötszáz gyalogos katona és egy tüzércsapat vonult ki. A tüntetők egyik ágyújukat a telep közepére állították fel és a munkások ellen szegtek. Ezek azonban nem ijedtek meg, sőt kigunyolták a katonákat.

A rendőrség a lázadó tömeg lecsillapítására telefonon a közeli Newyorkból a telepre kérte Kovács Lajost, a newyorki magyar katolikus plébánost. Kovács autómobilon nyomban utnak indult és megérkezve, tárgyalásba bocsátkozott a gyár vezetésével, azután pedig a sztrájkolókat kereste fel és előadta nekik, hogy az igazgatóság hajlandó a tüntetőket cent árabért tízezerre felemelni. A munkások a feltételeit mereven visszautasították és kijelentették, hogy tizenöt centen alul nem állanak munkába.

A többi telepen dolgozó magyar munkások szolidaritást vállaltak velük és kijelentették, hogy ők is sztrájkolnak mindaddig, míg honfitársaiknak jogos követeléseit nem teljesítik. Ennek következtében nyolc téglagyárban mondták ki a sztrájkot. A munkások legnagyobb része abauj-, zemplén- és szabolcsmegyei. A munka az egész környéken szünetel s a lakosság hangulata rendkívül forradalmi.

Az amerikai kormány most erőlyesen kéri közbelépni a zavargás elfojtására.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Aranyvirág, operett. Gerlaky Hermin vendégfelléptével. (A bérlet)
Péntek: Faust, opera. Jurisity Uros, a belgrádi Nemzeti színház volt tagjának vendégfelléptével. (B bérlet)
Szombat: Virraszt a szerelem, vígjáték. (C bérlet.)

Gerlaky Hermin vendégjátéka.

Primadonna változás előtt állunk és ilyenformán a legérdekesebb színházi kérdés, hogy ki veszi át Kállay Jolánnak, a kiváló primadonnának örökét. Nehéz szerep vár az utódra, mert Kállay után nemcsak a szubrett szerepkör vár betöltésre, hanem méltónak is kell lenni a kitűnő elődhez. Ma mutatkozott be az első pályázó. Gerlaky Hermin, legutóbb a kolozsvári nemzeti színház primadonnája, lépett fel a János vitézben. Maga a szerep, bármennyire is kínálkozik primadonna kvalitások bemutatására, ma már annyira lejátszott, hogy nem tudja azt az érdeklődést kiváltani, ami különösen primadonna bemutatkozásánál nagyon is lényeges. Pedig Gerlaky Hermin művészi egyénisége a legnagyobb érdeklődésre számíthat. Temperamentumos, érdekes és eredeti művésznő. Ebben az agyonjátszott szerepben is fel tudta kelteni és le tudta kötni az érdeklődést. Játéka distingvált, nem hajszolja az olcsó sikereket, nagyon rokonszenves színpadi jelenség. Természetes beszédmodorával előnyösen különbözik az affektáló primadonnáktól. Hangjáról nem írhatunk ilyen feltétlen dicsőrettel. Nagyon jól iskolázott, kellemes, azonban kis terjedelmű szoprán hang, mellyel nagyon ügyesen bánt, de nagyobb művészi feladatokra nem bízható. Különben is észrevehető indiszpozícióval küzdött, mely nélkül énekbéli sikere nagyobb lehetett volna.

A közönség ószinte melegséggel fogadta a vendégművésznőt és sokat tapsolta az est folyamán. Nem tudjuk, hogy milyen eredménnyel végződik Gerlaky vendégüzereplése, de az konstatálható tény, hogy a közönség rokonszenvét sikerült első fellépésével megnyernie. A János vitéz előadása egyébként egyike volt a leggyengébbeknek. H. G.

* Képvásár. A Weitzer-utcai polgári fiúiskola emeleti helyiségében lévő képek vásárlása még folyik és a mai nap folyamán három kép kelt el.

* Cholnoky Eötvös aradhegyaljai kísérletéről. Másodéve nagyjelentőségű kísérleteket véggez a földmagnességre vonatkozólag Eötvös Loránt báró és két tanárségéde, akik közül az egyik — Pekár Dezső — aradi fiú. Német és francia földíratokban nagy tanulmányok jelentek már meg ezekről a kísérletekről, mi aradiak pedig a legújabb egy-egy személyi hír révén vettünk tudomást arról a nagyjelentőségű munkáról, aminek eredményeit a messze távolban oly sokan várják. A Kölcsey egyesület főtitkarsága dr. Cholnoky Jenő szombati főelővessásában Eötvös Loránt báró ezen nagyjelentőségű kísérleteire is ki fog terjeszkedni. Ezen kívül beszél fog mindarról, amit Magyarországon európai helyzetéről vonatkozólag tudni hasznos és kedvesen érdekes. A kolozsvári egyetem professzora, aki külföldben a jövő év elejétől a budapesti egyetemen lesz Löcsey Lajos utóda, pénteken este a budapesti Szabad Egyetemen ad elő és szombaton délután érkezik Aradra, hol Fényes Dezőkhöz száll. Előadását délután 5 órakor kezd majd meg.

* Swärdström, a világ legnagyobb ének-művésznőjének dec. 18-án vasárnap d. u. 6 órakor tartandó hangversenyére szóló előjegyzett jegyek kiváltását szíven kéri a hangverseny rendezője, ifj. Klein Mór cég.

* Belgrád látképe. Személcélós újdonságot mutat be csütörtökön az Uránia színház. A most annyira aktuális szerb fővárost, Belgrádot mutatják be természet után készült mozgóképfényképben. Szerbia fővárosa, az egykorl Nándorfehérvár gyönyörű fekvésével megkapó szép látvány. A Duna és Szávára néző vára és Kalimagdán sétány impozáns látvány. Látható ezen a képen a konak, a rémes királygyilkosság szomorú emlékü színhelye, Belgrád nevezetesebb középületei, mozgalmas utcái, terei. A Milos fejedelemről elnevezett tér, ahol a fejedelem lovas szobra áll a szerb nemzeti színház előtt. Az utcán sürgő forgó sokaságban látunk több elegáns katonatisztet, egész jól felső legénységeit, Szerbia legaktuálisabb embereit, akik ki tudja nem állnak-e már a közel jövőben velünk szemben ellenségként? Nagyon érdekes ez a mozgóképfénykép, melyből megismerjük az ellenünk folyó balkáni intrikák főlésskét. Belgrád látképe három napig marad műsoron.

HIREK.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 10-én az időjárás: enyhébb, elvélve csapadék.

— Kossuth Ferenc betegsége. Budapestről táviratozzák: Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter állapotában javulás nem állott be. Müller Kálmán főrendiházi tag, a kezelő orvosa ma is többször meglátogatta a beteg minisztert, akinek még mindig ágyban kell maradnia. A mai nap folyamán Kossuth csupán Sztéry József államtitkárt fogadta, akivel egy óránál tovább tárgyalt hivatalos ügyekről.

— Egyházi kinevezések Csernoch János dr. csanádi püspök az egyházmegye lelkész karában a következő kinevezéseket eszközölte: Wellmer Péter almáskamarási segédlelkésszé Weldenhátra adminisztrátornak, Pata Mihály nagyteremfal segédlelkésszé Almáskamarásra, Kern Agoston fihérttemplomi gimnáziumi tanárt Nagyteremfalra plébánosná, Hodács Ágost kisombori segédlelkésszé Fihérttemplomra, Kelen András szájani adminisztrátort Kiszomborra kooperatornak és Lőrincz Domonkos ferencrendi lelkésszé Józsefszállásra kooperatornak nevezte ki a püspök.

— A csipkekiállítás megnyitása. Kedden délelőtt fél 12 órakor nyitotta meg a honi csipkekiállítást a Lőcs-ház első emeleti termében Kristyó János iparkamarai elnök, előkező közönség jelenlétében. A megnyitás alkalmával jelen volt Sárkot Domokos főkapitány, Sengli Andor kir. iparfelügyelő, Reinhardt Gyula, az iparkamara alelnöke, Varjassy Lajos dr. és Zina Tibor kamarai titkárok, Klényi János főszervező, Kovács Vince h. iskola felügyelő, Zibor Andor aljegyző, Glück Dezső, Hoffmann Antal, Brauner Vilmos, Domán Sándor és nagyszámú hölgyközönség. Kristyó János megnyitó beszédében örömmel említette fel, hogy a kiállítás alkalmával nyílik a nagyközönségnek a művészi lélekkel összeállított honi csipkéket megismerni és a magyar ipar fényes haladásáról meggyőződést szerezni, majd a kiállítást megnyitottak jelentette ki. A jelenlevők Nagy Idának szakzszerű felvilágosításai mellett megtekintették a három termet megtöltő kiállítást, mely a közönség részére nyitva áll. A művészi csipkéken kívül Hoffmann Antal varratásokat, Glück Dezső kézimunkáit és Domán Sándor szőnyeget állítottak ki.

— Az első tea-zsur. A szegényekért táncolni, mulatni — nem utolsó élvezet, de a szegényekért végig állni, állni és enni az aradi jótékony-nőegyesület tea-zsurját, az fölülmul minden hasonló gyönyörűséget. Ezzel az axiómával távozhattak azok, akik vasárnap este a Fehér Kereszt üvegtermében rendezett tea-zsuron megjelentek. Az aradi társadalom számottevő tagjait ott láttuk. A helyőrség tisztikara nagy számmal képviseltette magát. A helyőrség új parancsnoka számos magasrangú tiszttel megjelent. A teát nemcsak pompás süteményekkel, a kitűnő katonazenekar gyönyörű számaival, hanem vidámsággal szolgálták föl a bájos aradi uriaszonyok és urileányok. A közönség zsufolásig megtöltötte a termet és sokat tapsolt a Zeller karmester által betárazott katonabanda játéka. Az idei tea-zsurok sorozata ezzel a legnagyobb siker jegyében nyílt meg. Azt talán fölösleges is külön hangsúlyozni, hogy a rendezés mintaszerű volt s dicséri mesterét, akik valóban a legnagyobb odaadással buzgálkodtak, hogy a szegények számára minél nagyobb hasznót hajtson a mai zsúr.

— A református konvent ülése. Budapestről táviratozzák: A református konvent ma folytatta tanácskozását Bánffy Dezső főgondnok és Antal Gábor püspök elnöklésével. Nagy Dezső indítványára kimondta a konvent, hogy felkéri a kultuszminisztert az 1848: XX. t. c. mielőbbi végrehajtására. A mai tanácskozás legérdekesebb tárgya az országos református lelkészegyesület alapszabályainak jóváhagyási ügye volt. Nagy Dezső a közjogi bizottság nevében azt indítványozta, hogy az alapszabályok elbírálására bizottság küldessék ki, amely a jövő konventnek tegyen jelentést. Indítványozta emelkül, hogy a kultuszminiszter ama leiratát, amelylyel a konventet véleményadásra hívja fel az alapszabályok dolgában, örömmel vegyék tudomásul. Degenfeld József gróf nem látja be, miért kell a miniszter leiratát örömmel tudomásul venni. Indítványozta, hogy a konvent kisebb bizottságot küldjön ki, amely még a mai nap folyamán tekintse át az alapszabályokat. Emelkül Bánffy Dezső báró és Tisza István gróf szólalnak fel. Tisza szerint a kormány hatáskörébe tartozik minden egyesület működésének jóváhagyása. Felkéri őhajja a kormányt, hogy a jövőben bármiféle egyházi alkalmazottak egyesületére vonatkozólag előbb a konventet kérdezzék meg. Több felszólalás után a konvent elfogadta Nagy Dezső előadott indítványát s az alapszabályok felülvizsgálására tíz tagú bizottságot küldött ki.

— Inzultált képviselő. Zentáról táviratozzák: Mrksity Jásót, a törökbecsi kerület szerb nemzetiségű országgyűlési képviselőjét, aki állandóan Ada községben tartózkodik, a község egy vendéglőjében sörözés közben egy Jakovics Dusan nevű szerb gazda tettleg súlyosan bántalmazta. A két idogáló között nézeteltérés támadt és Jakovics egy nagy sörös poharat vágott a képviselő fejéhez oly erővel, hogy Mrksity a fején levő vastag borsapka ellenére is koponyát törést szenvedett.

— Katonai iparosok szállítása Aradon keresztül. Különös csapat volt látható ma Aradon és Ujaradon. Ezek katonai iparosok, akiket Boszniába szállítanak. A kassai 6-ik tüzérezred összes szőlő- és famunkáscsapat tegnap Brassóba, majd onnan ma Aradon keresztül Nagyváradra vezén elér, ahol hír szerint a többi tüzérezredet szállékelt iparosokkal együtt Boszniába mennek. Az a körülmény, hogy immár az iparosokat is külön komplexumokban a déli-ekre vezényelik, csak így lehet látni azt a

körülményt, hogy odalent állandó beszállásolás van. Különös, hogy a katonák egyrésze civilruhába volt bújtatva, de azért mellükön büszkén lógott a jubileumi érem. Ujaradon legrálat a vonatról s a 7. tüzérezrednek a vonat mellett állomáson logénységgel vigan köszönték, hogy: *Megyünk a rácsokhoz!* — Itt említjük meg, hogy Aradon olyan hírek voltak elterjedve, mintha innét katonatiszt felvezetéseket szállítottak volna le Boszniába. Illetékes helyen azt felelték a felvilágosítást kérő tudakosdásunkra, hogy a forgalomba került hírek valótlanak.

— Zajos premér. Párlából táviratozzák: A „Comedie Fracas”-ban tegnap este volt az „Előcsarnokban” című színmű bemutatója, amelyben egy miniszter és egy püspök szerepelnek. Előadás közben tizenkét royalista fiatal ember pissszegni kezdett és közbekiáltásokkal olyan nagy lármát csapott, hogy az előadást meg kellett szakítani. A zavargókat, kik a rendőröknek is ellenálltak, erőszakkal kellett kivinni a színházból. A rendőrség valamennyit letartóztatta és ellenük büntügyi vizsgálatot indított.

— Alkudozás a weldeszi nyaralóra. Néhai Weitzer János nagylelkű hagyományozása folytán Aradváros Waldeszenben egy nyári lak felét is örökölte. Két nap óta néhai Weitzer Jánosnének nővére, Georgievics Julia és ennek fogadott leánya, Zacher Krisztina Aradon tartózkodnak s Varjassy Lajos polgármesterrel a város tulajdonát képező villára alkudoznak. Megjegyzendő, hogy nevezettek az örökhagyó akaratából az egyik házfél tulajdonosai. A polgármester, minthogy ezt tartja a legalkalmasabb értékesítési módnak, ígéretet tett arra, hogy kérésüket pártolni fogja. Az ügy a januári közgyűlésen kerül döntésre.

— Adóhivatali tisztviselők kérelme. Az adóhivatali tisztviselők országos egyesületének aradi szervezete most kérvénnyel fordult az összes aradmegyei országgyűlési képviselőkhöz, hogy a pénzügyi tárca jövő évi költségvetésének a képviselőházban leendő tárgyalása alkalmával szólaljanak fel az adóhivatali tisztviselők érdekében. A kérvényben hivatkoznak arra, hogy ők a fizetési osztályokba való előléptetés tekintetében a többi állami tisztviselőknél mostohább elbánásban részesülnek és azt kérik, hogy státusukat lehetőleg már a jövő évi költségvetés keretében rendezzék. Az adóhivatalnokok azonban egy kissé elkéstek ezzel a kérvénnyel, mert a képviselőház hétfői ülésén a pénzügyi tárca költségvetését tárgyalta s így a képviselőknek már nem áll módjukban az adóhivatali tisztviselők érdekében szót emelni.

— A milliós végrendelet hamisítása ügye. Budapestről táviratozzák: Galléri Szabó János, az elhunyt milliós végrendeletének hamisítási ügyében ma szállították erős csendőri fedezet mellett Budapestre Krudy Gyula, Krudy Ferenc, Krudy Jenő és Landau Sándor, akik a hamis végrendeleten, mint tanúk szerepelnek. A vizsgálóbíró ma kihirdette előttük a vádatartó határozatát s azután lekísérték őket az ügyészség fogházába.

— Kegydij néhai Fráter Zeigmond leányának. A törvényhatóság ma a város lejtőmérés és háromszögelési munkálatait minden szakértő szerint kiválóan és a maga anyagi károsodásával végzett s tragikus halált halt Fráter Zeigmond árvájának évi négyezer korona kegdydíjat szavazott meg. Az árva tizennyolc éves koráig, tehát tíz évig élvezi a kegdydíjat.

Braun Gusztáv

asztalos, ARAD, Vörösmarthy-utca 3. szám.

Készít irodai, üzleti és bútorterendezéseket a legjutányosabb árakon. 3399

— Letartóztatott kereskedelmiügynök. Budapestről jelentik: A fővárosi rendőrség letartóztatja Levy Mór volt ungvári férfit, aki az utóbbi időben a fővárosban ügynökköszködött. Levynak a múlt évben Ungvárról leégett az üzlete s ekkor a biztosító társaságtól huszazer koronát kapott. Ebből az üzletéből tízenhatezer koronát kifizetett a biztosítónak, a többi pénzt magának tartotta meg. A ki nem elégített hitelezők ezért csalás miatt feljelentették Levyt, akit ma a rendőrség letartóztatott.

— A városi épületek tűzkár elleni biztosítása. A közigyűlés ma hozott határozatával a városi épületeket az *Első magyar általános*, a triesteri *Generali* és *Adria* biztosító társulatoknál biztosítja tűzkár ellen. még pedig oly módon, hogy az említett társaságok között egyenlő részesben osztja meg a biztosítási tömeget s a fizetendő díjakat. A biztosítás évente 8014 koronába kerül s ez az eljárás azért vált szükségessé, mert a pályázatra felhívott társulatok egymás közötti kizárta a versenyzést kizárta.

— Megszüntetett vasúti mizériák. Budapestről jelentik: A ruttkai gyorsvonat az az november huszonnegyedikén lemaradtak a keleti pályaudvaron, s a vonat üresen indult el, mert a portás és a vonatírányt jelző táblát kezelő alkalmazottak felületesen jártak el és elfelejtették a beállást jelezni. Több utas panaszára az ügy Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter elé került, aki elrendelte a vizsgálatot. Ennek során megállapították, hogy a hibát a portás és a jelzőtáblát kezelő alkalmazottak követik el. A portást elhelyezték, s fegyelmi vizsgálatot rendeltek ellene, két más vasúti alkalmazottat pedig pénzbüntetésre ítélték. Hogy ilyen eset többé ne ismétlődhessen, a miniszter új berendezést készíttetett, amelynek segítségével a szolgálatot tevő tisztviselő minden tévedést kizáró módon értesítheti a vonatbízálóról az utasok közönségét.

— A főút világítása. Az év végével jár le az aradi villamos részvénytársaság szerződése. A város a közlekedési bizottság javaslatára felszólította a társaságot, hogy szerződéskötés nélkül lássa el a főút világítását a ma érvényben levő árakon. A társaság csak egy évre, 1909. év végéig hajlandó ezt teljesíteni. A közigyűlés ma *Reisinger* Sándor indítványára azt határozta, hogy még egyszer felszólítja a társaságot a feltételek elfogadására, de egyébként mind határozott választ kér arra is, vajjon a külvárosok világítását ellátja-e szerződéskötés nélkül a régi egységárakon. Ma nem akkor a főúton már a jövő januárban a *Grein* rendszerű gáslámpákat alkalmazzák, a külvárosok világításáról pedig más módon gondoskodik a közigyűlés.

— Segédtszti állás betöltése. A közigyűlés ma titkos szavazással: *Kovács* Gézát, a polgármesteri irodában alkalmazott írnokot hatvanhárom szavazattal irodai segédtsztié választotta.

— Halálozás. Ösv. *Nikola* Györgyné szül. *Zákó* Nathália élete 84 ik évében elhunyt. Ma, december hó 9 én, délután 2 órakor temették el a *Széchenyi* u'ca 9-ik számú házból.

— Cséplőgépkészítők tanfolyama. A m. kir. áll. ipariskolában 1909. évi január hó 2-án nyílik meg a *lokomobil és cséplőgép* kezelők tanfolyama. E tanfolyamon a gősmozdonyok és cséplőgépek szerkesztését és kezelését tanítják. Tanulóul felvételtnek a 18. életévüket betöltött írni és olvasni tudó lakatosok, kovácsok, s a különféle gépgyárak főbb munkásai, továbbá gazda isztok, birtokosok és gépi tulajdonosok. A beiratások december hó 27-étől január hó 2-ig tartanak meg az intézet helyiségében. (Apponyi Albert-ut 18. sz.) Az igazgatóság.

— Városi mezőgazdasági szeszgyár. Többször írtunk arról, hogy a város az új szeszgyártó törvény életbe lépésével elvesztett ipari szesztermelés hasznát egy városi mezőgazdasági szeszgyár létesítésével akarja ellensúlyozni. A közigyűlés ma elhatározta a szeszgyár felállítását s felkérte *Károlyi* Gyula gróf főispánt, *Varjassy* Lajos polgármestert, továbbá *Müller* Károly országgyűlési képviselőt, hogy a város kérelmét, melyet a szeszkontingens elnyerése iránt ad át a pénzügyminiszternek, támogassák.

— Weinberger Ferenc népszerű és első rendű ékszerész Arad, *Andrássy* ut 20. Ajánlja legszebb és legolcsóbb karácsonyi és újévi ajándékait a legjutányosabb, mélyen lezárt árakon. — Telefon 489 3695

— Értesítés. A Kossuth asztaltársaság és a Kossuth szobor-bizottság tagjai értesítik, hogy a *Zsolto* vasky grófi uradalom, Arad, óvártéri fa-telepéről vett tűzifa árából a telep kezelősége 6 százalékos szolgálat a szobor alap gyarapítására, ha igavonítják, hogy a vevő tagja társaságunknak. Irasolványokat jelentkezésre kiad *Schwarcs* Zsigmond titkár.

— Köszönetnyilvánítás. Az aradi iaz. jótekonv egylet részéről kibocsátott felhívás következtében adományozói sziveskedtek: *Laendler* Aladár 2 öl, *Kornis* Ármán 1 öl, *Oravecz* Miklós 1/2 öl tűzifát, *Dentsch* testvérek, *Tolnai* János dr., *Leichter* Lipót, *Steiner* Vilmos, *Mittler* Izidor dr., *Szabó* Albert, *Lengyel* Lőrinc, *Hajós* Árpád, *Leopold* Adolf, *Kaufmann* Lajos, *Löbl* Gyula, *Reisinger* Sándor, *Goldschmidt* Mihály, N. N., *Bing* Ede cég, *Fodor* Zeigmond 10—10 kor., N. N., *Neumann* M., *Stern* M. A. 6—6 kor., *Lówy* és *Pellák*, *Münz* Márton, *Herbst* Cecília, *Schwarz* testvérek, *Nemess* Zeigmond dr., *Marek* Samu, *Masansker* Alfrédné, *Assael* Adolf, ifj. *Tenner* Lajos, *Pollák* József, *Domán* Ignác, *Weisz* Izidor, *Steinitzer* Pál dr., *Róth* Bernátné, *Färber* Lajos 5—5 kor., *Róth* testvérek, *Menezes* Jakab 4—4 kor., *Ditrichstein* Mór, *Kilényi* Adolf 8—8 kor., *Szűcs* F. Vilmos, *Weiszberger* Mór Gyrahona, *Kell* Manóné, N. N., *Stern* Vilmos, *Braun* Gusztáv, *Kornis* testvérek 2—2 kor., *Reich* Katalin, N. N., N. N., 1—1 kor., összesen 8 1/2 öl tűzifa és 284 kor., a múlt heti kimutatás szerint adományozott 18 1/2 öl tűzifával és 990 kor. készpénzzel együtt befolyt a mai napig 20 öl tűzifa és 1274 korona készpénz, mely nagylelkű adományokért legbensőbb köszönetét fejezi ki *Dentsch* Mór elnök. 3782

— Tulzsfolt raktár miatt elegáns női táskák és más bőrartuk mélyen lezárt árban és mindenféle kókus lábtörlek, fürdő gyékények, parquetta

kefék és más háztartási árúk, pipere és illatszerek nagy választékban kaphatók *Hegedűs* Gyula kéde-, pipere- és illatszert-üzletében, Arad, *Andrássy*-tér 15. 3414

— Likör aromák kitűnő Hkőrök előállítására; — násilag — *Vojtek* és *Weiss* nál. 191

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

Vese- és hólyagbajoknál, köszvény-nél, cukorbetegség-nél és hurutos bántalmak-nál kitűnő hatás. Természetes vasmentes savanyúvíz. Kapható ásványvízkereskedésekben vagy a Salvo-Lipódnál. Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudelfrakpart 4.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:
Szerkesztőség — — — — 357
Kiadóhivatal és hirdetési osztály 151.

TORVÉNYKEZÉS.

§ Gennari felmentése. Budapestről jelentik: Ma foglalkozott a Kuria *Gennari* József volt fővárosi vívómesternek bűnügyével. Mintegy másfél évvel ezelőtt történt az az országos feltűnést keltő leleplezés, amelyet akkor A Nap hozott nyilvánosságra, hogy *Eranosz* István fővárosi ügyvédet néhány spirituszt a hálójába kerített és minden vagyonából kifosztott, úgy hogy a dúsgazdagnak ismert ügyvéd koldusként hat meg. A tekintélyes vagyon eltulajdonításával *Gennari* vádolták, aki ellen *Eranosz* özvegye lopás miatt feljelentést tett, azt állítván, hogy a vívómester ellopta *Eranosz*-tól a máramaroszigeti házának vételárából postán érkezett kilencezer koronát. A budapesti törvényszék előtt megtartott tárgyaláson azonban a pénzt kézbesítő levélhordó eskü alatt vallotta, hogy amint ő átadta *Eranosz*-nak a kilencezer koronát, az nyomban átnyújtotta a pénzt feleségének, aki azt elzárta a szekrénybe. Ez alapján úgy a törvényszék, mint a tábla felmentő ítéletet hozott. Ma tárgyalta a Kuria az özvegynek semmiségi panaszait, amelyeket elutasított. Az ítélet ennek következtében jogerős.

MULATSÁGOK.

(—) Műkedvelő előadás Kisjenőn. Meghívó. D'csó emlékeztet, a nagy nemzeti fejedelmünk II. Rikóci Ferenc képének leleplezése alkalmával a „Rikóci kép bizottság” Kisjenőn a Polgári Ö. vasárkörben december 12-én hazafias ünnepélyt rendez. Kezdeté este 8 órakor. A műsorból kitűnik, hogy elő fogják adni a *Buldosók* című egy felvonásos dráma költeményt is, amelyben a következők szerepelnek: *Rostás* Sándor, *Szilágyi* Lajos, *Tokai* János, *Klein* Antal, *Pirkó* Lajos, *Pápai* Károly, *Farkas* Gyula, *Fodor* Ernő, *Türk* Károly, *Demonkos* János, *Sepsi* József, *Fodor* Adé, *Pirkó* Teréz, *Wahl* Deszö, *Grecsner* Béla, *Marján* Béla

Alkalmas Karácsonyi és Újévi Ajándék!

Helybeli telefon — 635. sz. — **WEISZ és BENJAMIN** Vidéki telefon — 635. sz. —

Arad, *Andrássy*-tér 22. Hajós gyógytár mellett.

Ajánljuk dusan felszerelt nagyon szép kezdett és kész kézimunka raktárunkat és mindenféle rövidárut.

Nagy választék gyermek ruhákban, harisnya, keztyű, szallag, csipke és mindenféle trickó alsó ruhákban. 396

Olcsó árak!

Pontos kiszolgálás!

BOZSIK ERNŐ :: KÉPESITETT :: KOMÜVESMESTER

építési irodája

B. Választó-utca 22. szám.

Vérszegénység

ellensúlyozásul tessék SCOTT-féle Emulsiót használni, a mely a vért gazdagítja és a test husát szilárdítja és egészségessé teszi.

A Scott-féle Emulsió

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halaszt — kérjük figyelni!

egyaránt hatásos fiatalnak és öregnek. A gyors javulás meglep és kielégít.

Próbálják meg

és meg fognak erről győződni, mint a hogy ezren és ezren győződtek meg róla az utolsó 32 év lefolyása alatt.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.
Kapható minden gyógyszerárban.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Tauc. Ez már nem új téma s így sajnálatunkra nem közölhetjük.

K. Gy. Sajnáljuk, már mást fogadtunk el s így az ön versét nem közölhetjük.

Zene. Névtelen levelére csak azt feleljük, hogy bár igyekezett homályba burkolózni, mi azonban mégis megtudtuk kilétét és érdeme szerint fogunk vele elbánni.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

— Ankét a Kamarában Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara hétfőn szaktanácskozást tartott a kamarai kerülethez tartozó kerületi munkásbiztosító pénztárakkal, hogy a pénztárak anyagi helyzetének szanálása, az adminisztráció egyszerűsítése és olcsóbbá tétele, valamint azon séremsék és panaszok orvoslása tekintetében, amelyek ma kölcsönösök a pénztárak s ezek érdekeltisége részéről, — a kereskedelemügyi miniszterhez előterjesztést tegyen. A szaktanácskozás és a kamara akciója annál időszerűbb, mert a munkásbiztosítási törvény éppen most áll revízió alatt s az állami munkásbiztosító hivatalban éppen most készül a novella, melylyel az 1907. évi XIX. t. cikket egyes intézkedésekben reparálni akarják. A kamarai ankét főképp az adminisztrációs kérdések tekintetében sok értékes anyagot vetett fel. Képviselve volt a szaktanácskozáson az Aradi kerületi munkásbiztosító pénztár: Cukor László elnök, Hónig Ottó, Szathmáry Károly, Buday Gyula és Fenyő László igazgatók s Bak Sándor titkár által, a Borossebesi kerületi pénztár: Mátrovits Emil és Stein igazgatók, a Gyulai kerületi munkásbiztosító pénztár: Dörny Béla ügyvezető titkár s a Dévai munkásbiztosító pénztár: Réhman elnök és Péntek János titkár által. A kamara részéről Kristófy János elnök, Éles Armin,

Reinhart Gyula alelnökök, Varfassy Lajos dr. és Zima Tibor titkárok vettek részt a szaktanácskozáson.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, december 9

10 ezer mm. 5 fillérrel olcsóbb.

Az árak 50 kilonként számítva:

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Buza áprilisra . . .	12.89—12.90	12.85—12.86
Tengeri májusra . .	7.56—7.56	7.51—7.52
Rosa áprilisra . . .	10.72—10.73	10.64—10.65
Zab áprilisra . . .	8.86—8.87	8.85—8.86
Buza 1909 októberre .	11.24—11.25	11.21—11.22
Rosa októberre . . .	9.72—9.73	9.68—9.69

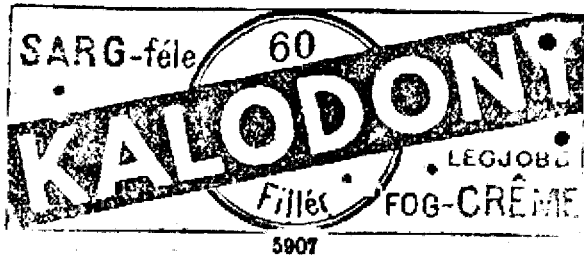
Zárul 5 órakor:

Oestrák hitelrészvény	614.75
Magyar hitelrészvény	717.50

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— December 9. —

Magyar előrendű: Öreg székű pársonként 400 kilogramm feletti súlyban — fillérig; középs pársonként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal wehész pársonként 300 kilogramm feletti súlyban 116—120 fillérig; fiatal középs pársonként 261—320 kilogrammig terjedő súlyban 120—121 fillérig; középs pársonként 260 kilogrammig terjedő súlyban 120—121 fillérig. Szarbai: Nehéz pársonként 300 kilogramm feletti súlyban — fillérig; középs pársonként 260—340 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű pársonként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. Sertéselészlet: December hó 4. napján volt készlet 24,753 darab, december 5. napján felkajszolt 28 darab, december 5. napján elszállított 252 darab, december 6. napjára maradt készletben 24,599 darab. A hízott sertés üzlet irányzata: változatlan.

IDEGENEK ARADON.

— December 9. —

Fehér Kereszt szálloda. Löwy Náthán utazó Tarnód. — Götzl Bertalan utazó Bécs — Piskay Leopold utazó Lina. — Sebestyén Henrik igazgató Budapest. — Prokopfi Jenő dr. ügyvéd Battonya. — Prokopfi Dávid magánzó Battonya. — Wertmann Zsigmond kereskedő Lupéry. — Stein Ferenc kereskedő Berzova. — Leipnik Ferdinánd kereskedő Konop. — Erdős Adolf utazó Pápa. — Singer A. utazó Bécs. — Baron Ottó utazó Budapest. — Reiner Jenő ügynök Budapest. — Terényi Ignác kereskedő Budapest. — Mikó Ferenc gyáros Szeged. — Molnár Lipót utazó Budapest. — Leitner Zsigmond bankigazgató Budapest. — Nik Ferenc utazó Budapest. — Grün Gyula utazó Bécs. — Szántó Lajos utazó Budapest. — Reusz Mór kereskedő Budapest. — Lukács Gyula kereskedő Nagyvárad. — Gál Lipót kereskedő Fácset. — Nádor Henrik utazó Nagyvárad. — Beck Jenő kereskedő Szeged. — Wollitzer Ignác kereskedő Sárospatak. — Kende Arthur kereskedő Szeged. — Weiss Vilmos kereskedő Batta. Központi szálloda. Singer Bertalan utazó Budapest. — Szirmay Imre utazó Budapest. — Kakuja

Károly mérnök Budapest. — Fráter Imre dr. főorvos Nagyvárad. — Vogel Ákos százados Nagyszombat. — Neuman Nándor utazó Budapest. — Uraz Pál utazó Szeged. — Kaufman Alajos utazó Budapest. — Szegvári István tisztihelyettes Temesvár. — Zálher Krista birtokos Bécs. — Fischer Otília utazó Bécs.

Pannonia szálloda. Szalmassy Béla utazó Bécs. — Horváth József kereskedő és neje Arad. — Sabán Romulusz papjelölt Folt. — Zsuzs Antal kereskedő Bucsad. — Széles József kéményseprő-szolgálat Főlegyháza. — Valsay Rezső tisztviselő Mészöly. — Kölgessy Antal kir. közjegyzőné és leánya Hátzeg.

Hölgyeknek legkedvesebb

karácsonyi és ujévi ajándék egy gyönyörű kézápoló (manicure) készlet 3 koronától 70 koronáig minden árban és kivitelben.

Nagy választék

finom francia illatszer és fésű garnitúrákban

Vöröskereszt drogéria

Arad, Weitzer János-utca 2.

Városi és megyei telefonszám 455.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1908. évi december hó 10-án:

A) bérlet

A) bérlet

Gerlaci Hermin vendégfelléptével:

Az aranyvirág.

Regényes nagy operette 3 felvonásban. Írta: Martos Ferenc. Zenéjét szerzte: Huszka Jenő.

SZEMÉLYEK:

Potyaviev	Polgár S.	Gauld Harry	Leóvel Leo.
Beppó, hajós	Ladislav J.	Egy ifjú	Faludi K.
Aranyvirág	Gerlaci H.	Fogadós	Várnai Jenő.
Stone Ellen	Zalai Margit.	Egy piccolo	Benkő Giz.

Készlet a 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.) Szenczi újdonság. Csak három napig.

Belgrád látkepe.

Műsor 1908. december hó 10-én csütörtökön:

1. Az elbűvölt kút. Bohózat. — 2. Az eltűnt herceg. Dráma. — 3. Belgrád látkepe. Természet után. — 4. A házasság árnyoldala. Mulatságos. — 5. Jeruzsálem. Látványosság. — 6. Szívós macska. Kacagtató. — 7. Vaddisznóvadászat. Sportkép. — 8. Érdekes regény. Bohózat. — 9. A zenész álma. Fantasztikus. — 10. Karácsonyi álom. Mese. — 11. Zepellin gróf kormányozható lég-hajója.

Előadások: Délután 3 órától este 11 óráig.

Minden előadás alatt katonazene játszik. — Cukrászda.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

Sirolin

Sirolin az életről és a természet, megvilágítja a létezés, világát, és az életet.

Tudomány, szellem, számár
költség, sárga, fekete, fehér

Sirolin az életről és a természet, megvilágítja a létezés, világát, és az életet.

Sirolin az életről és a természet, megvilágítja a létezés, világát, és az életet.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Schweiz)

„Roche“

Sirolin az életről és a természet, megvilágítja a létezés, világát, és az életet.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Schweiz)

Karácsonyi kiállítás!

Ifjúsági iratok,

(az összes idej. ujdonságok! Kiváló új művek, alkalmi vételek.)

Diszművek

(kifogástalan állapotú munkák félárban!)

Karácsonyfadiszek,

(idei gyönyörű ujdonságok!)

Társasjátékok,

(meglepő választékban!)

Diszlevélpapírok,

(eredeti ujdonságok!)

Képeskönyvek,

(magyar, német, francia és angol szöveggel.)

Levelezőlap-albumok és emlékkönyvek,

(igen izlőses kivitelben!)

A legdivatosabb névjegyek

azonnali készítése!

Irodalmi ujdonságok

(meglepő választékban)

és a legkülönbözőbb egyéb

401

ajándéktárgyak

bámulatos olcsó árakon kaphatók

KERPEL IZSÓ

könyv-, zenemű- és papírkereskedésében
Aradon, Andrassy-tér 20.

(Fischer Eiz-palota.)

Kedvező alkalmi vételek!

Nem kell London. Nem kell Páris
Nem kell Bécs. Nem kell Budapest.

Aradon is lehet kapni!

A legkényesebb igényeknek is megfelelő mérték után!

CIPŐKET

urak és hölgyek részére

SEELINGER UTÓDA

orthopéd és divat cipészszakosban

ARAD, Szabadság-tér 4. szám.

Értékük különös figyelmébe ajánlom orthopéd-
cipészszakosomat, melyek meggyőzően a láb-
bírókat, gyermekeknek, ugyancsak felnőtteknek
meggyőző eredményeket értem el, amit számos
elismerés tanúsít. Készíték a valódi amerikai for-
májú cipőket meg nem különböztethető tartós és
kényelmes B. megrendeléseket kérve teljes figyelemmel

SEELINGER UTÓDA 841

Brecska Károly

állami cipész tanfolyam szaktanítója.

Megérkeztek a téli divat ujdonságok!

Brunner Béla

ur divat és különlegességek üzlete

Arad, Szabadság-tér 20.

(Ferry-utca sark, gróf Nádasdy-palota.)

347

Ajánlja dusan felszerelt árurak-
tárát, hol a legszebb és legdivato-
sabb kalapok, ingek, gallérok,
kézelők, nyakkendők, keztük, zseb-
kendők, harisnyák, sétatok és
esernyők, stb. kaphatók.

Nagy választék férfi sport és
gyermek sapkákban!

Divatujdonság francia és olasz
illatszer különlegességekben.

Kamerli J. pécsi keztyűgyár főraktára.

Olcsó árak. Pontos kiszolgálás.

Vidéki megrendelések azonnal eszközöltnak.

Legideálisabb szer az arc és
kéz bőrének ápolására az

„Fizor”

mely a legkényesebb követelmé-
nyeknek is teljesen megfelel.

Orvosilag ajánlva.

Kapható a gyógyszárakban és gyógy-
ász üzletekben.

Főelárúító hely: 1513

WOJTEK ÉS WEISZ

gyógyász nagykereskedő aradon.

Kapható Hegedűs Gyula üzletében.

Egy doboz ára: 1 korona 20 fillér.

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő üzlete

Arad, Weitzer János-u. 13. sz.

Zsinor,

gomb,

bojtok

6. rojtok

Állandóan raktáron tartatnak.

Gyermek ágyhálók

bármely színben, pontosan, méret
szerint készíttetnek. — Minden e-
szakba vágó munkát a leggyor-
sabbán készít. 833

Seiler Bertalan

A hölgyek tudják legjobban, mily
fontos a szép üde arc,
mily hatalom és kincs az, mily
előnyökben részesül egy szép nő.

Szépnek lenni azonban nagy
feladat, nem elegendő, hogy valaki
csinos, fess, megnyerő külsejű és
kedves legyen, hanem a legfonto-
sabb, hogy az arcra tiszta legyen.

A nők tudják ezt és azért igen
nagy gondot fordítanak az arc-
bőr ápolására és a szépség emelésére.

A Földes-féle Margit-Creme

az egyedüli szer, mely 5-6-órás használat után eltávolított kiütéseket,
pattanásokat, szeplőket, májfoltokat és az arcot hófehérré teszi.

A Földes-féle MARGIT-CREME páratlan és csodás
arc-ápoló és a szépséget megőrző hatását mi sem
bizonyítja fényesebben, mint azon körülmény, hogy a Wienben
rendezett „Ausstellung für Moderne Gesundheits- und Schön-
heits pflege” nagy aranyérmét és díszoklevelet nyert.

A MARGIT-CREME, miként azt számos vegyvizsgálat
igazolja, ment minden káros anyagtól és így az arcot bár-
mily ideig használják is azt nemcsak nem rontja, hanem
késő öreg korig ifjú üdőségében tartja meg.

Készítette:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Kapható az egész világon. Ár 1 korona.

281

APRO HIRDETÉSEK.

Özvegynék

rég várt értesítését vettem, mikor megyek, magam is szeretném látni, meglehetősen vagyok. 3728

Jrodlistát,

legalább 1—2 évi irodai prakszissal keresek. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérek „Fűszerkereskedő” címre. 3729

Eladó.

Valódi új, 110 ftos Singer hajós varrógép 50 ft-ért, új 75 ftos 30 ft-ért. Bildhauer, Orczy-utca. 3723

Egy

kukoricán hizlalt, 100, 110 kilós sertés eladó. Sarkad Választó-utca 13—14.

Jó házból való

asztalos tanoncokat keresek azonnal. Ifju Hartmann János, Boros Béni-tér 7. sz. 3724

Karácsonyra!

Legjutányosabban kaphatók: Diszlevélpapír, képeslevelezőlapok, tárgyak festésre, imakönyvek, festőminták, karácsonyi diszek, csodagyertyák, ifjúsági iratok és diszmunkák. Tolnai Világlapja képviselete. Folyóiratok. Divatlapok. Krausz Paulin, Színházépület. Telefon sz. 511. 995

Eladó házak.

Flórián-utca 7. számú és Mikes Kelemen-utca 3. sz. Bővebbet ugyanott. 3311

Legjobb francia divatlap

a „La Toilette Moderne”. Ára számonként 1 kor. 20 fill. Kapható Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében Arad, Weitzer János-ú. 201

Becher és Hildesheim-féle

világhírű pénzszerkevények csakis Pollák Arnold szállítónál kaphatók Arad, Petőfi-utca. 3583

Egy jóforgalmu

fűszerüzlet eladó. Bővebbet Pécskai-ut 1/a. szám alatt, a vasattal szemben. 3712

A pankotai uradalom pankotai vásár vámszedési joga 1909. év január hó 1-étől kezdődő, három évre folyó év december hó 13-án, vasárnap délelőtt 9 órakor Pankota község házában tartandó árverésen bérbeadatik. 3479

Boczkó-utca 2. számú

és Boros Béni-tér 3. számú házak szabad kézből eladók. Bővebbet Boros Béni-tér 3. szám, lisztüzletben. 3672

Wiegenfeld Adolf

Petrozsényi porcellánkereskedő keres egy szerényebb igényű fiatal leányt elárutáshoz. Ajánlatok fenti címre küldendők. 3719

Veszek könyvtárakat,

egyes könyveket és hangjegyeket legmagasabb áron. 80,000 kötetes kölcsönkönyvtár és zenemű-kölcsönző intézet. Telefon 385. sz. Kerpel Izó könyv- és papírkereskedése, Aradon. Ugyanott tanuló fiu és leány felvétetik. 3161

1908. V. 3209/1. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cikk 102. §-a értelmében ezennel közhirre teszi, hogy az aradi kir. járásbíróság 1908. V. 3209/1. számú végzése által Illits Arzén végrehajtató javára 8000 korona tőke erejéig elrendelt árverésen 8000 koronára becsült 30 darab Szerbaracsi tkptári részvényből álló ingóságok nyilvános árverés után eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Aradon, Igazságügyi palota 48. sz. szobába leendő eszközölésére 1908. évi december hó 12 ik napjának d. u. 4 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cikk 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1908. évi november hó 27. napján.

Török Dénes,

3730

bíróági végrehajtó.

Könyvkötészetünkben

egy ügyes fiu tanulónak

3 korona kezdőfizetéssel

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Női kalap divat szalon!

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyek között b. tudomására hozni, hogy válogatott itálen

modeljeim

az őszi és téli szezonra megérkeztek.

Dusan Kiszerek raktáram által abban a kelemes helyzetben vagyok, hogy egy a legkényesebb, mint a legexzerényebb igényeket kitudom elégíteni. Számos látogatásért esd

Grünblatt Antónia

Arad, Szabadság-tér 11., I. em.

(a nők hucosarnokkal egy háznál.)

Byáskalapok a legrendesebb idő alatt elkészítek

Telephon szám 590.

Panker F. Viktor

mű- és építő-lakatos

Arad, Fácán-utca 6. sz.

Készít takaréktűzhelyeket, sir és folyosó kerítések, épület vasalások, görredőnyök, napellenzők, vas-ágyak, kert szék, padok, asztalok tömör vasból, valamint mindezekbe vágó munkák a legolcsóbb árak mellett.

Építtel szállítására vasutasok kaphatják.

Videki megrendelések pontosan és gyorsan eszközölteknek. 150.

Nagy választék sirkerítés mintákból terjedelmes nagyságban. — A minták meglátogatásuk a műhelytelepen.

642—1908. végreh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhirre teszi, hogy az aradi kir. törvényszék 1908. évi 9286. számú végzése folytán Dr. Czégka Zdenkó ügyvéd, továbbá Grill Károly, M.-Pécska község és társai felperesek részére magyar-pécskai 1. számú lakosok alperesek ellen 1287 kor., 1003 kor. 20 fill. és 80 kor. tőkekövetelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperesektől lefoglalt és 1035 kor. 50 fillre becsült ingóságokra a pécskai kir. bíróság 1908. V. 192/4., 161/3. és 381/2. számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak a korábbi vagy felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperesek lakásán, Magyar-Pécskán, az 1. sz. háznál leendő megtartására határidőül 1908. évi december hó 18-ik napján délelőtti 9 órája kitűzték, amikor a bíróság lefoglalt butorok s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, hogy amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírt kiküldöttnél írásban vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítottatik.

Kelt Pécskán, 1908. évi december hó 4. napján.

Tichy Árpád,

3725

kir. bír. végrehajtó.

Városi és megyei telefon 333.

Legérdekesebb gyermek-

játékok nagy raktára.

Kohn József

Arad, Minorita-palota.

Nagy választék

karácsonyi és újévi ajándékokban.

642 sz.—1908 végreh.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött bír. végrehajtó ezennel közhirre teszi, hogy az aradi kir. törvényszék 1908. évi V. 9286. számú végzése folytán Dr. Czégka Zdenkó ügyvéd, továbbá Grill Károly, M.-Pécska község és társai felperesek részére 1287 k., 1003 k. 20 fill. és 80 kor. tőkekövetelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperesektől lefoglalt és 1035 kor. 50 fillerre becsült ingóságokra a pécskai kir. bíróság 1908. V. 92/4. 161/3 és 381/2 számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak a korábbi vagy felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperesek lakásán, M.-Pécskán a 31. számú háznál leendő megtartására határidőül 1908. évi december hó 18-ik napján délelőtti 9 órája kitűzték, amikor a bíróság lefoglalt butorok s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, hogy amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírt kiküldöttnél írásban vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítottatik.

Kelt Pécskán, 1908. évi december hó 4-ik napján.

Tichy Árpád,

3727

kir. bír. végreh.

Finom

törkölypálinka

250 liter, 21 fokos

eladó.

Literje 1 kor. 20 fill.

Grill Károlynál Világos.